

**FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO
V OLOMOUCI**

KATEDRA SLAVISTIKY

**KOMENTOVANÝ PŘEKLAD ČÁSTI ROMÁNU
SOUČASNÉHO RUSKÉHO AUTORA
(Sergej Vasiljevič Lukjaněnko - Konkurenti)**

Bakalářská diplomová práce v českém jazyce

VYPRACOVAL: MICHAL SEDLÁČEK

VEDOUCÍ PRÁCE: doc. PhDr. ZDEŇKA VYCHODILOVÁ, CSc.

2011

Děkuji doc. PhDr. Zdeňce Vychodilové, CSc. za odborné vedení diplomové práce a poskytnutí cenných podnětů ke koncepci a směřování práce.

Děkuji doc. Ludmile Stěpanové, CSc. za rady a podněty poskytnuté při konzultacích.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně a uvedl všechny použité prameny a literaturu.

.....

podpis

OBSAH

Obsah	4
1. Úvod	5
2. Sergej Lukjaněnko	6
3. Obsah románu Konkurenti	8
4. Překlad části románu.....	9
5. Komentář k překladu vybraných jevů	39
5.1 Překlad reálií	39
5.2 Překlad frazeologismů a ustálených slovních spojení	43
5.3 Bezekvivalentní lexikum	47
5.4 Překlad antroponym a abionym.....	54
5.5 Ostatní překladatelské jevy.....	57
6. Závěr.....	60
7. Résumé.....	61
8. Резюме.....	62
9. Bibliografie.....	66
10. Příloha	68

1. ÚVOD

Jako téma této bakalářské práce jsem zvolil komentovaný překlad části románu současného ruského autora Sergeje Vasiljeviče Lukjaněnka (Сергей Васильевич Лукьяненко). Výběr byl téměř okamžitý, protože píše v duchu science fiction a fantasy, což jsou žánry, které jsou mi velice blízké. Dalším argumentem pro volbu tohoto autora je i fakt, že poměrně pravidelně a často publikuje, a tudíž nebylo těžké najít nový titul, který u nás dosud nebyl přeložen.

Ze všech jeho děl jsem si nakonec vybral román *Konkurenti* (*Конкуренты*), který v Rusku vyšel v roce 2008. Uvažoval jsem i o jiných knihách, ale obsah tohoto díla mě zaujal nejvíce. Dalším důvodem pro výběr knihy napsané v posledních letech je i skutečnost, že se v ní vyskytují nová slovní spojení, frazeologismy a výrazy, které poskytují zajímavý materiál pro komentovaný překlad. Vybraný úsek nakonec přesáhl svou délkou požadavky bakalářské práce, což bylo ovšem nezbytné z hlediska zachování celistvosti dějové linie.

První část práce obsahuje životopis spisovatele, krátkou charakteristiku jeho díla a jeho roli ve světové komunitě žánrů sci-fi a fantasy.

Na první část navazuje druhá, kterou tvoří již samotný překlad vybrané části románu.

Třetí část poskytuje komentář k vybraným překladatelským problémům, jako jsou již zmíněné frazeologismy, reálie či překlad vlastních jmen. Dále zde jsou také teoretické poznatky získané při jejich překladu.

V závěru jsem se pokusil zhodnotit práci jako celek včetně zkušeností a postřehů, kterým jsem v průběhu jejího zpracování získal.

Nedílnou součástí bakalářské práce je rovněž resumé psané jak v českém, tak v ruském jazyce a bibliografie.

Přílohu tvoří originál úryvku románu *Konkurenti* v ruském jazyce.

2. SERGEJ LUKJANĚNKO

Sergej Vasiljevič Lukjaněnko (Сергей Васильевич Лукьяненко) je jedním z nejznámějších ruských autorů současnosti. Narodil se roku 1968 v kazachstánském městě Karatau. V roce 1990 vystudoval Státní lékařský institut v Alma Atě se specializací lékař-terapeut a poté začal pracovat jako psychiatr. Literatuře se začal věnovat od roku 1986 a v roce 1988 mu v časopise Záře (Заря) vyšla jeho první fantastická povídka Porucha (Нарушение). V počátcích jeho tvorby na něj měla velký vliv díla ruského autora Vladislava Krapivina (Владислав Петрович Крапивин) a amerického spisovatele Roberta A. Heinleina, ale velice rychle si posléze našel svůj vlastní specifický styl, který on sám nazývá Cestovatelským fantasy (Фантастика Пути). V současné době žije v Moskvě se svou ženou a dvěma syny.

Do širšího světového povědomí se dostal díky svým prvním románům Rytíři čtyřiceti ostrovů (Рыцари Сорока Островов) a Atomový sen (Атомный сон). Od roku 1993 odchází z lékařské profese a začíná se věnovat výhradně kariéře spisovatele. Jeho dílo obsahuje jak povídky a samostatné romány, tak i dilogie, trilogie a dokonce tetralogie. V roce 1999 se stává nejmladším držitelem prestižní ruské ceny Aelity udělované za největší přínos k rozvoji fantastických žánrů. Velice populární nejen v Rusku, ale i ve světě, se stala jeho tetralogie Hlídka (Дозор), obsahující knihy Noční hlídka (Ночной Дозор), Denní hlídka (Дневной Дозор), Šerá hlídka (Сумеречный Дозор) a Poslední hlídka (Последний Дозор). První dvě knihy zmíněné tetralogie byly dokonce zfilmovány. Filmového zpracování, uvedeného pod názvem Aziris Nuna (Азирис Нуна), se dočkalo také dílo Dneska, mamí! (Сегодня мама!). V budoucnu mají být zfilmovány další Lukjaněnkovy knihy, například Rytíři čtyřiceti ostrovů (Рыцари Сорока Островов) nebo Chlapec a tma (Мальчик и тьма).

Jeho knihy byly přeloženy do několika světových jazyků. Konkrétně v češtině, do které je překládají Libor Dvořák, Pavel Weigel, Eva Bůžková a Konstantin Šindelář, vyšla následující díla: Vládcové iluzí (Императоры иллюзий), Hranice snů (Линия грез), Hvězdy, ty studené hračky (Звезды – холодные игрушки), Bludiště odrazů (Лабиринт отражений), Noční hlídka (Ночной Дозор), Lživá zrcadla (Фальшивые Зеркала), Denní hlídka (Дневной Дозор), Spektrum (Спектр), Šerá hlídka

(Сумеречный Дозор), Nanečisto (Черновик), Poslední hlídka (Последний Дозор),
Načisto (Чистовик).

3. OBSAH ROMÁNU KONKURENTI

Knihla „*Конкуренты*“ je románem, ve kterém se protínají a střídají dvě dějové linie – linie a děj z běžného světa, jak jej známe, a linie ze světa science-fiction. Hlavní hrdina se jmenuje Valentin. Živí se novinářinou a vše začíná jednoho večera, kdy na sloupu pouličního osvětlení nalezne podivně vyhlížející inzerát personální agentury „Doba hvězd“. Díky shodě náhod a vlastní zvědavosti nejprve zavolá a posléze se vydá do kanceláří této instituce, kde celé jeho dobrodružství začíná. „Doba hvězd“ shání lidi do jedné počítačové online hry a nabízí jim neuvěřitelný zážitek – nebudou jen sedět za stolem, ale ocitnou se v opravdovém vesmíru a zažijí vše na vlastní kůži. Vše je zařízeno pomocí dvojníka, který je vytvořen na vesmírné stanici. Valentin, přesvědčen, že jde o kanadský žertík, vstoupí do této hry taktéž.

Od této chvíle se v knize střídají pasáže, odehrávající se ve vesmíru, s pasážemi, odehrávajícími se v Moskvě. Valentin, který zůstal na Zemi, chce o této podivné agentuře vypátrat, co se dá. Postupem času se setká s jednou z hráček a spolu pokračují v pátrání. Valentinův dvojník se mezitím na stanici zabydlí, setká se s dvojníkem stejné ženy, se kterou pátrají po záhadách „Doby hvězd“, zažívá další dobrodružství a odhaluje různá tajemství.

Posledním jejich pokusem je pomocí vesmírných korábů dorazit ze stanice k Zemi, ale jak tento počín dopadne, nebudu již prozrazovat.

Děj, který se odehrává v Moskvě, prochází místy a uličkami, které autor patrně dobře zná, neboť se tato místa vyskytují ve více jeho dílech. Příběh je dynamický a dokáže čtenáře pohltit a nutit jej tak číst další a další stránky, jen aby se dozvěděl, jaké důsledky mají činy hrdinů románu.

4. PŘEKLAD ČÁSTI ROMÁNU

Část první

„Mám počítač – můžu pilotovat“

Kapitola první,

kde Valentin čte podivné inzeráty, poznává zvláštní lidi a má neobvyklá přání

Inzerát visel na sloupu, vedle něj z jedné strany „Prodám byt. **Pouze ruské a pouze bezdětné** rodině. Jen pro náročné!“ a ze strany druhé „Zbavte se své naivity!“. Nejprve se Valentin rozhořčeně podíval na první oznámení. Zajímalo by mě, jestli pisatel chápe, že když bude pronajímat byt pouze bezdětným ruským rodinám, tak Rusové prakticky vymřou.

Druhý inzerát jej nejprve nadchl. Je potřeba zbavovat lidi naivity, i když... také musíte náležitě zaplatit podvodníkovi, který sám sebe vydává za mistra bílé, černé, takové nebo makové magie.

Valentin vytáhl cigaretu a zapálil si. Naivní rozhodně nebyl. Byt měl a rodinu prozatím neplánoval. Pak však jeho pozornost upoutal třetí inzerát. Především – byl psán ručně. Pečlivým a čitelným písmem, ale rukou. Navíc byl nejabsurdnější a nej cyničtější ze všech.

„Hledáme piloty orbitálních bombardérů, vesmírných stíhacích letounů a plavidel technické podpory. Věk od 18 do 45 let. Na pohlaví nezáleží. Vysoký výdělek, lékařská péče a životní pojištění zajištěny. Smlouva se uzavírá na dobu 3 let. Volejte na: 8 916 654 0650.“

Pod inzerátem byl papír rozdělen na útržky s telefonním číslem, z nichž část už byla pryč.

„Dimo, podívej se,“ zavolal Valentin na přítele, který se zdviženou rukou postával na okraji silnice. V Moskvě obvykle taxíka chytíte rychle, ale taxikáři dnes neměli svůj den. Tedy přesněji – svůj večer.

Dima popošel a podíval se, aniž spustil ruku. V druhé ruce držel krabici s dortem, převázanou provázkem, díky čemuž se jeho vytáhlá postava podobala jeřábu.

„Hra.“

„Cože?“

„Hra, povídám. Lidi nemají co dělat, tak si hrají. Jedni jsou elfové a bojují s obludami. Jiní válčí ve vesmíru. Jen počkej, počítače jednou lidstvo sežerou. Místo toho, aby lidi dělali něco pořádného, zabývají se blbostmi. Gameři...“

„Jsi si jistý?“

Dimitrij si odplivl.

„Jasně, že ne. Ve skutečnosti verbují lidi do francouzské vesmírné flotily... Válka? Blázníš? Můj brácha tráví u podobných her celé dny. S takovou za chvíli vyletí z vysoké a půjde na vojnu. A řeknu ti, že mu to jen prospěje! Zmoudří. Teď je nejvíc nadšený z toho, že je mág na prvním levelu a metá kolem sebe firebally. Dokonce jej nechala i jeho holka...“

Ozvalo se skřípění brzd a ze třetího pruhu silnice se k okraji přiřítla rozvrzaná „šestka“. Valentin si pročítal inzerát a mezitím nechal přítele smlouvat s kavkazským řidičem, který zpočátku nasadil cenu 500 rublů a pak se začal vyptávat, jak se dostane ze silnice Entuziastů na Andropovův prospekt.

Něco se mu na něm nezdálo, ač se mu dostalo více než přesvědčivého vysvětlení.

Natáhl ruku a utrl papírek s telefonním číslem.

Papír. Jasně, to bude ono!

Sloup pouličního osvětlení byl mokrý a špinavý, postříkaný bahnem odlétávajícím od kol aut. Dopadal na něj déšť a na kapky vody se lepil prach. Všechny inzeráty byly šedé a mokré, i když byly vylepeny nedávno.

Ale tenhle byl bílý a suchý.

Jak to, že je suchý?

Valentin strhl inzerát, hodil jej do kaluže a zašlápl botou. Pak zvedl nohu a na hladinu louže vyplul pravidelný bílý obdélník bez jakékoliv skvrny nebo kapky na povrchu.

„Do...“ ohnul se pro papír. Na omak - papír jako papír.

Suchý a čistý.

„Vale!“ zavolal Dimitrij a sám si sedal na přední sedadlo.

Valentin schoval papír do kapsy a vydal se za kamarádem. V jeho ruce vesele cinkal sáček s lahvemi šampaňského a koňaku.

Dokud nám není třicet, slavíme každé narozeniny. Ať už své nebo cizí. Až později si začneme uvědomovat neúprosně letící čas a s obavami si říkáme: „Proč utíká tak rychle?“

Valentin stál na balkoně v sedmém patře starého paneláku a kouřil. O patro výš také někdo kouřil, ale neoklepával popel z cigarety o zábradlí jako on. V bytě mezitím Dima, doprovázen dívčím smíchem, s nadšením vyprávěl vtip o chudém inženýrovi, kterého měla půvabná blondýnka odvézt na sídliště Jižní Butovo ve svém drahém kabrioletu.

Na Julinčiny narozeniny se Valentin dostal náhodou díky tomu, že Dima potřeboval nějakého svobodného a alespoň trochu přitažlivého společníka, který by doprovodil domů Julinčinu kamarádku. A nebo, aby jí včas zavolal taxi a odvezl ji, protože s oslavenkyní měl Dima své plány. Valentin se s onou kamarádkou bavil celý večer, ale zjistil, že on sám žádné další plány nemá. Ano, ze začátku se mu dívka líbila. Ale vážení, jak ta byla tupá!

Před nějakými deseti... co deseti, před pěti, dokonce i před dvěma lety by mu to bylo jedno! Hned by ji vzal k sobě, aby se společně učili...

„Už stárnu,“ řekl si spíše pro sebe. Ale vypitý koňak způsobil, že to řekl hlasitěji, než si přál.

„Všichni jsou na tom stejně,“ ozvalo se okamžitě z patra nad ním. „Zase bude líp.“

Valentin se zamračil a sáhl do kapsy pro novou cigaretu. Čert aby vzal tyhle užvaněné důchodce... Nahmatal v kapse list papíru. Ve vzteku jej vytáhl (čistý a nezmačkaný), chytil za okraj a přiložil k němu zapalovač.

Plamínek ohně radostně olizoval papír.

Valentin čekal tak dlouho, dokud se kolečko levného jednorázového zapalovače nerozžhavilo. Pak si prohlédl inzerát ve světle vycházejícím z místnosti. Prsty setřel saze.

Papírek byl v pořádku, dokonce nebyl ani ohořelý.

Musí být z plastu. Ale existuje plast natolik podobný papíru? Zdá se mi, že na podobném tisknou peníze v Austrálii. Nebo to je na Novém Zélandu? Vypadá to jako papír, ale nedá se ani přetrhnout, ani spálit...

Kdo jen potřeboval psát takovou hloupost na tak vzácný papír?

Nadával si do hlupáků, ale přesto vzal mobil a vytřukal telefonní číslo. Je pátek, navíc jedenáct hodin v noci. Nikdo to nezvedne...

„Personální agentura Doba hvězd ! Přejete si? “ ozval se veselý hlas mladé ženy.

„T-to jsem rád, že tam jste,“ ušklíbl se Valentin. Hráči. Herní fanatici. Vylepí na sloup svoje číslo a vysedávají do noci u telefonu. „Volám ohledně inzerátu s textem Hledáme piloty...“

„Orbitálních bombardérů a vesmírných stíhacích letounů?“

„Ano.“

„A jéje, zapomněli jej sundat,“ ozvalo se sklíčeně z telefonu. „Pilotů máme už plný počet. Teď hledáme výsadkáře, techniky, kuchaře, lékaře...“

„Aha. Takže jsem volal zbytečně,“ sarkasticky řekl Valentin.

„Ale kdepak! Je to naše chyba, takže pro vás něco najdeme. Co vás láká víc – bombardéry, stíhací letouny nebo řadové raketoplány? Hádám, že nemáte žádné zkušenosti z vesmírných bitev, takže bych vám radila začít jako stíhací pilot.“

„Nějak zatím nebyla příležitost,“ povzdechl Valentin. A zcela nečekaně dodal: „Sloužil jsem v armádě u protivzdušných sil.“

„No, když se to tak vezme, tak to spolu malinko souvisí,“ pousmála se žena. Pojednou ji Valentin viděl před očima – přísně působící hubená zrzka s veselými očima, skrytými za strohými skly brýlí. To mi ještě scházelo. Telefonní románěk s nerozumnými hráči! „Čili zkušenosti s létáním nemáte.“

„Ne.“

„Kolik je vám let?“

„Třicet pět a půl.“

„Trpíte nějakým vážným onemocněním?“

„Chronická naivita.“

Dívka se zasmála, jako kdyby řekl nějaký parádní vtíp.

„Nebojíte se tedy létání? Skákal jste někdy padákem?“

„Nebojím se.“ A v duchu dodal: „Hlavně, když se napiju.“

„Ne, nikdy jsem neskákal.“

„No, to nevádí,“ řekla mile žena. „Přijďte a uvidíme.“

„Kdy mám přijít?“

„Klidně hned,“ řekla opět se smíchem. „Máme otevřeno non-stop.“

„Kam?“

„Zahradnická ulice, dům číslo pět. Ptejte se na Innu. Cestu znáte?“

„Najdu si ji.“ Dveře za jeho zády se otevřely a Valentin zavěsil. Pojednou zneklidněl.

Dimitrij spiklenecky mrknul a hlasitě řekl:

„Vali, doprovodil bys Věrku domů? Má přísné rodiče, co nebudou zrovna nadšeni, že přišla pozdě.“

Věrka již dávno nebyla ve věku, kdy musí rodičům sdělovat čas svého příchodu. Avšak Valentin pokorně nabídl smějící se dívce rámě a zamířili do předsíně. Prozíravý Dima, který se už nemohl dočkat toho, až bude s Julií o samotě, zavolal taxi. Valentin pomohl do auta nejprve Věrce a pak usedl vedle ní.

„Kam to bude?“ zeptal se lhostejně taxikář. Dívka s očekáváním pohlédla na Valentina. Ten se shovívavě pousmál.

„Mariánský háj. Sedmnáctá,“ rozmrzele odpověděla dívka. Pravděpodobně se ještě nevzdala naděje na noc s Valentinem, rodiče nerodiče. „Roh křižovatky se Zahradnickou ulicí.“

Ve Valentinovi hrklo.

Ačkoliv byla noc, dveře byly pootevřené. Z jasně osvětlené chodby za nimi se ozývala televize, nejspíš dávali fotbal. Valentin se zastavil u dveří a začal si prohlížet tabulku s nápisem „Personální agentura Doba hvězd. Otevřeno non-stop bez přestávek a volných dní.“

Zajímavé. Budova nevypadala zrovna jako hráčské doupě, spíše jako rozlehlá kancelářská stavba. A nájem taky nebude nejmenší.

Takže oni potřebují piloty, jo?

Valentin vstoupil a první, co uviděl, byl hlídač sedící za stolem. Vypadá to, že zatímco postával přede dveřmi, hlídač sem tam vzhlédl od fotbalu a pozoroval jej na monitoru na stěně.

„Vy musíte být Valentin Safonov,“ řekl přátelsky. „Jen pokračujte dále chodbou a jsou to třetí dveře nalevo.“ Valentin ztuhl.

„Chápu, ani jste neřekl své jméno.“ Hlídač se tvářil jako vtělená zdvořilost. Což není samo sebou u člověka vysokého téměř dva metry, s hranatou bradou a, patrně, s několikanásobně zlomeným nosem. „Ale taková je už naše práce. Ověřili jsme si váš mobil. Co jste zač...“

„Jak jste to udělali?“

„Máme v oblibě novináře!“

Valentin pochybovačně zakroutil hlavou. Takovou kancelář by si počítačovní hráči nemohli dovolit. Lidi si tu prověřují jako v nějaké velké korporaci. Ale zároveň se na rovinu přiznali, že si mě tajně proklepli.

„Gól!“ zařval televizní moderátor. Hlídač se doslova nalepil na obrazovku televize a úplně ztratil o Valentina zájem.

„My zas zbožňujeme záhadné inzeráty,“ řekl Valentin a prošel kolem strážného. Takže první dveře, druhé...

Třetí dveře byly otevřené dokořán. Vedly do prostorné místnosti se čtyřmi stoly pro hosty. Na každém z nich byl počítač a složky s papíry. Na parapetu stála konvice na čaj, šálky, krabice se sušenkami a bonbony. Celkově vzato – obyčejná kancelář.

Obsazený byl pouze jediný stůl.

„Vy jste Inna?“ zeptal se Valentin.

Dívka nebyla vůbec taková, jakou si ji představoval. Sáčko a sukně ke kolenům, typický styl oblečení sekretářky. Vysoká, ale ne hubená. Černé vlasy jí volně spadaly na ramena. Atraktivní tvář, ale ne natolik, aby se ihned vryla do paměti. Opravdu měla brýle, ale s tenkou obroučkou, která je teď v módě. Neplní jen svůj účel, ale slouží zároveň jako ozdoba... Pouze oči byly jízlivé – přesně takové, jaké očekával.

„Pojďte dál, Valentine,“ řekla a ukázala na židli. „Posaďte se. Dáte si čaj nebo kávu?“

„Zatancujem si...“ zavrčel Valentin a posadil se. „Řekněte mi, Inno, z jakého důvodu jste dělali tohle... tohle detektivní pátrání? Máte na ně právo?“

Dívka na něj bezelstně pohlédla.

„Je noc, Valentine Andrejeviči! Přichází hrozně málo lidí. A i když je Vasiljič člen speciálních služeb ve výslužbě a je zodpovědný, je přece jen sám. Tak jsem jej poprosila, jestli by se nepodíval do databáze mobilů, kdo volal, kde pracuje...“

„To je ale nezákonné,“ opáčil Valentin.

„Neříkejte! Opravdu?“ vykulila Inna oči. Nebylo pochyb, že nevědomost předstírá. „Databázi jsem koupila na Savěljevském trhu. Říkala jsem si, že když se volně prodává, tak.... Ale přestaneme z ní čerpat. Jsme čestní lidé a ne nějací podvodníci...“

„Přestaňte s tou komedií,“ řekl pohrdavě Valentin. „Ano, jsem novinář a přišel jsem proto, že zajímavý materiál se dá najít i na pouličním sloupu. Takže... hledáte piloty?“

„Našla jsem pro vás jedno volné místo!“ řekla Inna, dokonce s úsměvem, a zlehka zatleskala rukama. Pak se na něj pochybovačně zadívala. „Možná, že ve skutečnosti nemáte o takovou práci zájem a jde vám jen o reportáž.“

„Zájem mám.“

„Tak dobrá, podívejte se,“ a nacvičeným pohybem k němu otočila monitor. Na klávesnici zadala adresu www.starquake.ru a stiskla enter.

„Hvězdotřesení,“ ponuře pronesl Valentin a díval se na obrazovku, kde rotovala pestrobarevná, neforemná kosmická stanice. Černočerný vesmír, zářivé hvězdy různých barev, míhající se vesmírné lodě mizející v duhových záblescích. „Hra?“

„Ano, hra,“ s úsměvem potvrdila Inna. Valentin přikývl.

„A do hry potřebujete piloty. Hvězdotřasy.“

„Vy vtipálku,“ odpověděla, tentokrát bez úsměvu. „Do hry? I tak se to dá říct. Nebo taky jinak.“

„No tak, jen do toho.“

„Je to hra,“ začala Inna. „Všehovšudy pouhá hra. Ale představte si, že kdysi dávno, v jedné předaleké galaxii, se tohle všechno skutečně odehrává. Vesmírná stanice

s hangáry, laboratořemi, sklady... Neobydlené planety. Vesmírné lodě. Všechno je úžasné. Až na nedostatek lidí.“

„Pilotů?“

„Pilotů taky. Bud' můžete pouze hrát... nebo.... se tam můžete vydat.“ Dívka kývla směrem k monitoru. „A zažít vše na vlastní kůži.“

„Aha,“ pohlédl Valentin zvědavě na Innu. „Čili nabízíte bud' si jen zahrát... nebo se doopravdy stát pilotem.“

„Dejme tomu,“ kývla.

„A stojí ty peníze za to? Je to obtížná a nebezpečná práce,“ ochotně přešel na vážný a důvěrný tón.

„Ale jen pomyslete na všechna ta dobrodružství a zážitky! Mimochodem – máte právo dovést na Zemi všechno, co se vám tam podaří získat.“

„Lákavá představa,“ potvrdil a zkoumavě si prohlížel místnost. Nejsou tu skryté kamery? Lidi v televizi se rádi baví natáčením podobných nikdy nekončících show a legráček.

„Ale co můj život tady, práce, stará matka, děti...“

„Vaše matka není stará a děti nemáte,“ chladně odvětila Inna. „A navíc, nikdo vás tu nebude postrádat. Vy vlastně zůstanete na Zemi.“

„Čím to, že mě to nepřekvapuje...“

„A zároveň odcestujete do dalekého vesmíru. Kopie vašeho těla se objeví na stanici,“ podívala se na obrazovku, „a vloží se do ní vaše vědomí. Velmi jednoduché a pohodlné.“

„Ach tak,“ přistoupil Valentin na její hru. „Skvělé! Ale šlo by, aby to nebylo moje tělo? Chci být vyšší, svalnatější, a kdyby to bylo možné, tak taky černoch.“

„Bohužel. V tomto těle jste prožil dvacet devět let a není zrovna v nejlepší formě,“ odpověděla Inna, ale vzápětí se pousmála, aby zmírnila příkrost svých slov „A na cizí tělo si člověk zvyká roky. Nejprve si zvykáte dýchat, jíst, pít, kontrolovat svěrače

a posléze chodit, běhat a mluvit. To vám snad ani nestojí za to. Pokud přijmete naši nabídku, budete mít k dispozici pouze své vlastní tělo. No... leda ta barva kůže,“ zamyslela se. „Pokud na tom opravdu trváte...“

Valentin na ni zaraženě hleděl.

Co se to jen děje?

Oba přece jasně vědí, že je to jen hra! Kanadský žertík! Měli mu naslibovat třeba svaly zápasníka Valijeva a obratnost Jackieho Chana! Ale odůvodňovat tu nemožnost změny těla, to už je moc.

„Obávám se, že změna barvy kůže by mohl být problém,“ sdělila mu Inna. „Běloch s černou kůží je pořád jenom přebarvený běloch. Aby se z vás stal černoch, musela by se změnit celá vaše fyziologie. Ale nemyslete si, ono být běloch není zase tak špatné.“

Mlčky se navzájem pozorovali.

„A co když... tam zemřu?“ řekl Valentin a ukázal na monitor. „To mě znovu oživí?“

„Samozřejmě, že ne. Za první, pokud zemřete, bude to důkaz vaší nedostatečné kvalifikace. A za druhé, člověk nemůže být po smrti vzkříšen. Něco jiného je reprodukovat živého a zdravého jedince a něco jiného přivést mrtvého zpět k životu. Neděláme zázraky.“

Obyčejná kancelář s lacinými otočnými křesly. Monitory vyrobené v Koreji. Čajová konvice na parapetu. Sušenky a sladkosti.

„Kdo jste?“ zeptal se Valentin tiše.

Inna několik vteřin mlčela, pak se opět usmála.

„My? Jsme přece personální agentura Doba hvězd. Snažíme se nalákat lidi na hraní počítačové hry. Ale vy nám nevěříte... Nebo se mýlím?“

Valentin se vzpamatoval.

„Protože se chystám napsat článek o současných počítačových hrách, dejme tomu, že vám věřím. Teď mi ale řekněte, co je tak skvělého na tom, že já zůstanu na Zemi a můj dvojník se objeví tam,“ ukázal na obrazovku. „Budete mi posílat zprávy o jeho dobrodružstvích?“

„Proč? Začněte hrát a objevujte. A za tři roky, pokud budete v pořádku...“

„Moje kopie mě navštíví a budu mu muset zařídit papíry?“

Inna se zasmála.

„Ne, ovšemže ne. Pouze jeho vědomí se stane i vašim vědomím. Budete si pamatovat svůj život v Moskvě, pobíhání po redakcích, interview s náladovými hvězdami, posezení s přáteli... Ale k tomu navíc i svá vesmírná dobrodružství, bitky, tajemství a jejich odhalování...“

„Zní to lákavě,“ připustil Valentin. „Dobrá, dejme tomu, že do toho jdu.“

„Opravdu souhlasíte s podmínkami?“

„Souhlasím. Je třeba něco podepsat?“

„Není proč. Nepotrpíme si na formality. Zřetelně vyjádřený souhlas stačí. Tak tedy pojďme.“

Valentin následoval dívku na chodbu. Minuli několik zavřených dveří, zásobník se studenou i teplou vodou, kávový automat, nějaké zašlé formuláře na zdech a nezbytný evakuační plán v případě požáru. Na konci chodby, přímo naproti vchodu, byly ještě jedny dveře. Masivní, obložené dřevem a tak silné, že vypadaly jako vchod do bankovního trezoru. Inna vytáhla z kapsy svazek klíčů. Odemkla první zámek, pak druhý, třetí... Poté rychle vyťukala číselný kód elektronického zámku. Ten se rozzářil zeleným světlem a rozezněl se bzučák.

„To je teda něco,“ řekl uznale Valentin.

Inna se přiblížila ke zdi. Až teď Valentin uviděl zelenou plastovou krabičku přišroubovanou vedle dveří, z níž vyčníval okulár s gumovou manžetou. Inna si sundala brýle a přiložila k okuláru jedno oko, skoro jako by něco vyhlížela. Píplo to. Od dveří se ozvalo tiché praskání a šum.

Inna si opět nasadila brýle a řekla: „Otevřete, jde to ztuha.“

Valentin vzal za kliku a čekal, že za dveřmi budou filmové kulisy ze sci-fi filmů: laboratoř šíleného vědce s neustále blikajícími světly nesmyslných přístrojů či hangár, uprostřed kterého stojí mimozemsky vyhlížející „Hvězdná brána“.

Za dveřmi byla ulice. Ze střech kapala voda. Hladiny louží čeřilo mrholení. Potulný pes rýpal do hromady odpadků hned vedle přeplněné popelnice, která byla cítit už na dálku.

„Je tu restaurace a věčně nestíhají včas vyvážet odpadky,“ omluvila se Inna. „Jen pokračujte.“

Valentin vstoupil do dveří.

Na okamžik pocítil chladnou prázdnotu v hrudi, skoro jako by srdce dostalo strach, vynechalo úder, ztuhlo a váhalo, zda nepotřebuje svolení majitele dále bít. Začaly jej pálit oči. Měl pocit, že nohou vkročil do prázdna.

„Pozor, schod! Buďte opatrný,“ vesele ho upozornila Inna. „Abyste neupadl.“

Valentin si protřel oči. Sešel po třech ošlapaných kamenných schůdkách. Ohlédl se na Innu, která teď byla jen pouhou siluetou v otevřených dveřích.

„A kam teď?“

„Dejte se doprava a poté znovu doprava a vyjdete zpátky na Zahradnickou ulici.“

Valentin znejistěl. „A jak se dostanu do toho vzdáleného vesmíru?“

„Už tam jste,“ rozhodla Inna ruce, „u nás vše probíhá okamžitě a bez papírování. Hodně štěstí, Valentine. Pokud za tři roky budete *tam* v pořádku, tak se vám *tady* ozveme.“

Dveře se tiše zavřely. Něco v nich zapraskalo, jako by se uvnitř pohybovaly neviditelné západky zámků. Z venkovní strany byly kovové, hrubé a oprýskané.

Valentin zaklel a zabušil na dveře pěstí.

Nic.

Těch pár světel ulici zrovna moc neosvětlovalo, a tak Valentin vytáhl zapalovač, aby si posvítil. Opravdu, z této strany na dveřích nebyla ani klika, ani zámek. Pouze železná masa s několika vyškrabanými slovy:

MRCHY!

VRAŤTE MĚ!

TO SI ODSKÁČETE!

Další nápisy byly ještě horší.

„Asi se vyžívají v levných efektech,“ mumlal Valentin. Kopl do dveří, ale tak, aby si neublížil. Otočil se a popošel kousek vpravo. Pes jej podezřívavě pozoroval.

Valentin předstíral, že ze země zvedá kámen. Pes ublíženě štěkl a schoval se za popelnici.

Valentin vyšel na Zahradnickou ulici a zaváhal. Nakonec se vydal ke vchodu do agentury.

Zamčeno.

„To jsem si mohl myslet,“ a zaklepal. Chvilí počkal a zaklepal podruhé.

Cvakl zámek, dveře se otevřely a v nich se objevil postarší rozespálý člověk, kterému přes opasek přetévalo tlusté břicho, a naštvane se zeptal:

„Co chceš?“

„Já...“ Valentin mu pohlédl přes rameno. Televize na stole byla vypnutá a světlo na chodbě zhasnuté.

„Chci dovnitř!“

„Příště tak nechlastej. Je noc, seš snad slepej?“ odpověděl hlídač.

„Vždyť máte otevřeno non-stop a žádné přestávky...“

„Prej non-stop! Kterej blb by sem šel v noci?“

S těmito slovy se dveře zavřely.

Valentin se podíval na tabulku.

Personální agentura

„Doba hvězd“

Otevřeno 10.00 – 19.30, přestávka 13.00 – 14.15.

Když začalo odbíjet čtvrt na tři, cukl sebou.

„Abyste se nepředřeli,“ řekl si pro sebe s předstíraným nadšením. „Beztak jste všichni hajzlové!“

Nějaký kanadský žert. Hloupý a ani ne moc náročný.

Ale k čemu to?

„K smíchu!“ hlasitě pronesl Valentin. „Jen počkejte, napíšu o vás takový článek, že se budete stydět!“

Na jeho výhrůžku nikdo nereagoval.

A aby toho nebylo málo, taxík chytil až za půl hodiny, kdy pěšky došel na Altufjevskou ulici.

Kapitola druhá,

ve které pochopím, že jsem dostal mnohem víc, než jsem čekal

Na okamžik jsem pocítil mrazivou prázdnotu v hrudi, skoro jako by srdce dostalo strach, vynechalo úder, ztuhlo a váhalo, zda nepotřebuje svolení majitele dále bít. Začaly mě pálit oči. Měl jsem pocit, že jsem vkročil nohou do prázdna.

„Pozor, schod! Buďte opatrný,“ vesele mě upozornila Inna. „Abyste neupadl.“

Protřel jsem si oči. Oddálil jsem dlaň od obličeje. A strnul.

Najednou tam nebyla ani popelnice, ani toulavý pes, ani kaluž, dokonce i déšť kamsi zmizel. Vlastně celá ulice se vytratila a místo ní se objevila malá, zhruba čtvercová místnost. Několik světel na stropě ji ozařovalo jasným bílým světlem. Jedno z nich

blikalo. Zdi, strop, podlaha – všechno bylo kovově černé, drsné a zašpiněné. Především ta podlaha...

Otočil jsem se a uviděl nízký obdélníkový průchod. Ten ale nebyl tak špinavý a byl matně šedý. Šířila se od něj lehká vůně ozónu.

Nějakým záhadným způsobem jsem se donutil zůstat v klidu. Pouze srdce mi hlasitě bušilo.

Může tu být jen jediné logické vysvětlení. Na hru je tohle všechno příliš složité. A jelikož nevěřím na halucinace a hypnózu, pak... Je opravdu možné, že jsem se ocitl v oné vzdálené části vesmíru? Že už nejsem na Zemi? Že jsem na stanici, na kterou jsem se tak bezhlavě chtěl vydat? Hledáme piloty. Tři roky. Poté návrat... pokud přežijete.

Najednou jsem si představil sám sebe na Zemi, když jsem odešel z agentury, naštvaný a plně přesvědčený o tom, že si ze mě někdo vystřelil. A za doprovodu těchto myšlenek jsem se pokoušel chytit taxi. Zařal jsem pěsti. Být sám na sebe naštvaný je hloupost, ale teď jsem opravdu naštvaný byl. Dokonce jsem se zlobil víc na sebe, než na Innu předstírající, že o ničem nemá ani tušení. Kdybych ji teď uviděl, tak... ale to je jedno, zůstala přece na Zemi.

Šel jsem do středu místnosti a rozhlédl se. Pokud jsem vešel tímhle průchodem, pak tu musí být i jiný východ. Obyčejný východ.

Jako odpověď na mou otázku náhle něco ve stěně zaskřípalo. Hladké, téměř neviditelné dveře se otevřely.

A uviděl jsem Innu. Úlevu to ale nepřineslo. Byla to zase ta stejná dívka, která mi před chvílí otevřela dveře sem. Jen teď vypadala úplně jinak.

Uniforma ze stříbřitě šedé látky se spoustou kapes. Různé váčky visící u pasu. Vysoké boty. Nášivky na rukávech. Vypadalo to jako směsice oblečení turistů a vojáka. Nebo jako to, co nosí chlapi, aby vypadali více mužně. Kožená brašna v ruce také připomínala nějakého vojáka. Ale to byla jen maličkost. Také brýle měly jinou obroučku. Ale na tom taky nezáleží. Dokonce ani světlé vlasy nelze brát vážně, vždyť ženy si je barví tak často, jako si muži mění košili.

Ale to, že nebyla namalovaná, to bylo zvláštní! Moc dobře znám takové, které nepoužívají make-up. Takové, které na sebe hodí vaťák, když je třeba něco udělat na chatě. Ale to, aby si nenamalovaly rty, oči a trochu se neupravily, než vyjdou na veřejnost? To prostě neexistuje!

Znával jsem jednu takovou. Byla to fotokorespondentka v jedné redakci, kde jsme oba pracovali. Pak odjela na tři měsíce na Kavkaz do ohniska konfliktu. Když se pak vrátila, všechno bylo jako dřív. Jen v jejích očích se zračilo něco nového, ale na první pohled to nebylo patrné. A také přestala používat jakoukoliv kosmetiku. Pečovala o sebe, to zase ano. Jen jste u ní po několik měsíců neviděli ani stopy po použití rtěnky nebo řasenky. Skoro se zdálo, že zapomněla, k čemu tyhle věci slouží.

„Co má tahle komedie znamenat?“ zeptal jsem se.

Inna se malinko zamračila, ale vzápětí nato přikývla.

„Určitě jsem vás sem poslala já, vidíte?“

„Máte pravdu.“

„Není to tak, jak si myslíte. Já sama jsem se sem dostala před dvěma lety.

Omlouvám se, ale nemůžu za tu husu, co sedí v kanceláři na Čistopрудném bulváru.“

„Na Čistopрудném ne. Je to na Zahradnické ulici.“

„Bože, zase se přestěhovali,“ mávla rukou. „A co vy? Jste v pořádku? Nepůjdete se mnou?“

„A mám na výběr? Je vůbec možné se vrátit?“

„Není. Ale můžete si hrát na paličatého a sedět tu, dokud neumřete hlady. Nikdo vás do ničeho nutit nebude. Jak se vlastně jmenujete?“

„Valentin.“

„Já jsem Inna... jak už víte. Zodpovídám tu za příjem rekrutů. Jdeme?“

Pokrčil jsem rameny.

Pokud se tohle děje doopravdy, nemá smysl se vzpírat. A pokud jsem se stal obětí nějaké neuvěřitelně komplikované hry, tím spíš to ztrácí smysl. Ba naopak musím zůstat naprosto klidný a zároveň dávat najevo ironii, ale tak, aby ti druzí nepoznali, jestli považují tohle všechno za opravdové, nebo jestli jsem se plně vžil do hry.

„Tak teda půjdem. Čím dřív, tím líp.“

Zkoumavě se na mě podívala. Poté si přendala brašnu z pravé ruky do levé. Ukázalo se, že brašna zakrývala pistoli, kterou držela v ruce. Byla malá a lesklá.

„Ale podívejme,“ řekl jsem.

„Někteří se začnou chovat jako cvoci,“ vysvětlila Inna a po krátkém zaváhání schovala pistoli do pouzdra u pasu.

„Střílíte po nich?“

„Jo, ale tohle je jen paralyzátor,“ pousmála se. „Je od nich na deset minut pokoj a pak se i stydí.“

„Stydí? Kvůli čemu?“

„Pomočí se. Tak, Valentine, jděte přede mnou,“ a poodstoupila stranou, abych mohl projít. Za dveřmi byla v šeru se utápějící a přibližně deset metrů dlouhá chodba. Není to moc příjemný pocit, když člověk nerozumí tomu, co se to děje. To už i nepříjemná pravda je lepší než to ubíjející čekání.

„Pořád ještě nevíte, kde jsme?“ ozvala se zezadu Inna.

„Ne.“

„Přistupte k oknu.“

Až teď jsem pochopil, že stěna na pravé straně chodby není z kovu, ale ze skla. Jenom je matně šedá a neprůhledná. Že by byla zvenčí maskovaná nějakými kryty?

„Podívejte,“ řekla Inna a pak chvíli manipulovala se svými hodinkami. Pokud to tedy hodinky byly. Mělo to široký pásek, velký displej...

Najednou se mě zmocnil neuvěřitelný děs. Jakkoliv je to hloupé, chtělo se mi křičet: „Nedělejte to!“

Ale bylo už pozdě. Sklo zprůzračnělo. Žádné kryty tam nebyly. Samotné sklo bylo polarizované. A za ním byla prázdnota. A v té prázdnotě – hvězdy. Jasně a zářivě. Tak zářivě, že se zdály neuvěřitelně obrovské a člověk si netroufl ani odhadnout jejich velikost. A neblikaly. Nebyl tu žádný vzduch, který by to způsoboval. Hrály všemi barvami, od žluté a červené přes bílou, blankytnou a mnoho jiných...

A kdesi na samém okraji okna se vlnila a vířila duhová záře – jako byste vzali polární záři, zmuchlali ji a pak ji pověsili do prázdnoty a otočili ji podél osy. Zastavil se mi dech – bylo to nádherné a zároveň děsivé.

Rukama jsem se opřel o sklo. Možná proto, abych se přesvědčil, jestli je přepážka mezi hlubokým vesmírem a mnou skutečná. Možná proto, abych se udržel na nohou. Nevím.

„Teď už mi věříte?“ a v jejím hlase jsem zaslechl náznak pochopení a soucitu.

„Tohle není... žádná obrazovka?“ zeptal jsem se, „Tohle je skutečné?“

„Víc než dost.“

Sklo opět ztmavlo.

Obrátil jsem se na Innu. Dívala se na mě se zvědavostí, ale také s jakousi úctou.

„Někteří začnou křičet,“ řekla. „Jiní se chtějí rvát. A někteří se rozbřečí jako malé děti.“

„Proč jste se obarvila?“ zeptal jsem se.

„Cože?“ na chvíli znejistěla.

„Proč jste si obarvila vlasy?“

„Nejsem obarvená. Jsem blondýnka,“ vmžiku se rychle a výrazně začervenala.

„Ale tam, na Zemi...“

„Barvím si vlasy na tmavo, chápete? On si totiž každý idiot, který nosí kalhoty, myslí, že blondýnky jsou nány, které nemyslí na nic jiného, než na postel.“

„A co tady?“

„Tady zkrátka nejsou žádné barvy na vlasy!“ odmlčela se. Posléze se zeptala:
„Valentine, proč jste se ptal zrovna na tohle?“

„Pokouším se vzpamatovat,“ odpověděl jsem po pravdě, „a jde to mnohem líp, když kladu hloupé otázky.“

„Myslíte si, že jste originální? Jdeme, mám práce nad hlavu. Nikdo vás tu nečekal. Nábor pilotů skončil už před týdnem,“ řekla nakvašeně.

„To už vím, ale díky.“

„Tak poslouvejte!“ najednou jako by ožila. „Opravdu chcete tam?“ kývla směrem ke stěně. „Nebo co vlastně chcete? Dobrodružství? Ta často špatně skončí.“

„A jsou ještě nějaké jiné alternativy?“

„Samozřejmě,“ přikývla. „Nutně potřebujeme kuchaře. Umíte vařit? Nebo čím se vlastně živíte?“

„Novinařinou.“

„Bože, to už je jako naschvál!“ řekla zklamaně Inna. „Další Žralok pera...“

„Nemáte novináře ráda?“

„K čemu to je, jestli je mám nebo nemám ráda? Nepotřebujeme tu novináře, ale lékaře, kuchaře, techniky... Máte auto?“

„Mám,“ přiznal jsem a dodal: „Renaulta.“

„Klidně třeba Rolls-Royce. Baví vás šťourat se v motoru, zkoušet něco nového?“

„Já nepoznám ani karburátor od akumulátoru.“

„Praví muži už asi vymřeli,“ teď se Inna zatvářila spokojeně. „Vypadá to, že dělat rukama umí už jen Číňané. A co vy – chcete létat, střílet nebo se zabývat nějakými nesmysly? Před týdnem nám sem poslali houslistu. Houslistu! Představte si!“

„Houslistu taky nepotřebujete?“

„Nepotřebujeme, ale rozhodlo se, že ve vesmíru nemá co dělat. Teď fídlá v baru. Ještě že měl housle s sebou. Představte si osmnáctiletého kluka původem z dobré rodiny a se jménem Leonid Levinson. Pohádal se s matkou a nechal se naverbovat k nám. A jen se podíval skrz okno stanice ven, tak žuchl do bezvědomí. Ale ještě předtím, než upadl, tak ty housle pevně sevřel a přitiskl k sobě.“

„Inno, vážně mám docela rád takové lidi, kteří toho hodně namluví,“ pronesl jsem, „ale pokud byste mi nejdřív odpověděla na pár otázek, oběma by se nám pak dýchalo lépe.“

Dívka umlkla a zkoumavě si mě prohlédla. Přikývla.

„Dobrá. Vy máte ale nervy. Hádám, že za ně vděčíte své profesi, že? Pojd'me si někam sednout, pozvu vás na kafe a odpovím na všechny vaše otázky. A nebojte, nic zatajovat nebudu... a párat se s vámi taky ne.“

Nebýt průzoru v boku lodi, řekl bych, že jsem v obyčejném jednopokojovém bytě. Na stěnách tapety se žlutými proužky, obyčejný plastový strop matně bílé barvy. Uprostřed visí lustr se třemi žárovkami z mléčného skla. Na podlaze tmavě šedé linoleum. S barevným laděním místnosti si asi nikdo těžkou hlavu nedělal. Nábytek vypadá jako z IKEI, jednoduchý a obyčejný – v rohu rozkládací gauč, vedle něj šatník, uprostřed stůl se třemi židlemi a u zdi poloprázdná police s několika knihami, menším přehrávačem, několika CD a pár drobnostmi, které se vždycky dají v policích najít. Jedny dveře jsou asi od koupelny, zatímco druhé, otevřené, vedou do miniaturní kuchyňky.

Nebýt toho průzoru.... Dokud ho zakrývaly venkovní kryty, ničeho jsem si nevšiml. Ale Inna mě usadila ke stolu a odhrnula záclonu. Objevilo se kruhové okno o průměru zhruba jeden metr. A za ním – černý vesmír a hvězdy různých barev.

„Mimochodem, tohle okno taky není žádný monitor,“ poznamenala, „ale i tak se v obytných prostorách vyskytují jen zřídka.“

„Aspoň člověk může kdykoli vyvětrat,“ odpověděl jsem mrzutě, ale dívka se jen pousmála.

„Docela se mi zamlouváte... ta chladnokrevnost... Ale než začneme, dovolte mi ještě jednu formalitu.“

„Jakou?“

„Potřebuji udělat analýzu vaší krve.“

Inna otevřela zásuvku stolu a vyndala z ní lahvičku s čirou tekutinou, chomáček vaty, zazátkovanou zkumavku a jehlu zabalenou v průhledné folii (v paměti mi ihned vyvstalo slovo „skarifikátor“).

„Proč?“ zeptal jsem se znepokojeně.

„Pijí ji monstra z jiných světů. Ne, ne, tak to není. Blázniví vědci s ní budou provádět genetické experimenty. Ne, ještě lepší bude, když ji využijeme při kouzlech a zaříkávání. Proč jste tak napjatý? Jen potřebujeme zjistit vaši krevní skupinu. To se tu toho může stát málo?“

„Já ji ale znám. Je to B+.“

„Promiňte, ale věříme pouze své laboratoři. Bojíte se injekcí?“

Povzdechl jsem a natáhl ruku. Inna mi vatou namočenou v lihu potřela prst a rychle zapíchla jehlu. Téměř to nebolelo.

„Podržte prst nad zkumavkou... potřebuji jen několik kapek.“

Přiložil jsem vatu na vpich a sledoval Innu, jak uzavírá zkumavku, nese ji do kuchyňky a tam ji schovává do jakési bílé skříňky. Že by do ledničky? Vypadá to tak.

Pozoroval jsem ji skrz otevřené dveře. Z plastické lahve nalila vodu do konvice na čaj – také naprosto obyčejné – a zapnula ji. V kuchyni byla malá myčka, malý vaříč a miniaturní stolek, pod kterým byla schovaná stolička. Jeden tam posnídá, ale dva se tam už nevejdou.

„No ne, dokonce tu máte i ingredience na Krvavou Mary.“

„Děláte si srandu?“

„Už jsem se lekl..“

„Víte, když se lidé leknou, chovají se najednou jinak. Jsem tu přece už nějakou dobu... Chcete ještě silnější?“

„Jestli můžu prosit.“

Inna přikývla. Otevřela malou sklenici a do šálku odměřila přesně dvě lžičky rozpustné kávy.

„Můžete. Tak na počest vašeho přiletu. Mléko nenabídnu, protože došlo. Chcete cukr?“

„Ne, díky.“ Přistihl jsem se, jak upřeně hledím z okna a obrátil jsem pozornost jinam. Tak postavu nemá špatnou... dokonce i ta idiotská pytlovitá uniforma jí sluší...

„Neostýchejte se. Cukru je dost.“

„Neostýchám se.“

Inna se vrátila a postavila na stůl šálky a misku se sušenkami. Podepřela si rukama bradu a zamyšleně mě pozorovala.

„Takže?“ zeptal jsem se a ochutnal kafe. Nic zvláštního na něm nebylo.

„Před třemi lety jsem sehnala práci v agentuře Doba hvězd,“ začala vyprávět. „Právě změnili majitele a přijímali nové zaměstnance. Nebylo na tom nic divného. Řekli nám, že agentura se od této chvíle bude zabývat náborem lidí do počítačových her. A protože lidi si opravdu rádi hrají, řekla jsem si, že je to zajímavý nápad... Slibovali skvělý plat, nebyla to práce načerno a neměli ani žádnou zkušební lhůtu. Takže jsem to vzala. Přestěhovali jsme se do nové kanceláře. Nic zvláštního na ní nebylo, kromě nouzového východu, kde byly nainstalovány nějaké speciální dveře se spoustou zámků, a dokonce i se scannerem sítnice. Majitel nám vysvětlil, že to je kvůli vytvoření herní atmosféry a všechny, kdo podepíší smlouvu na „práci“ pilota, máme posílat těmi dveřmi ven. Museli jsme taky všem vysvětlit, že když projdou dveřmi, jako by se rozdvojili. Jeden z nich se

vrátí domů a druhý bude přenesen do hloubi vesmíru na vesmírnou stanici, která je také základnou vesmírných lodí.“

„Kdo je ten majitel?“

„Říkali mu Arkadij Samojlov,“ pokrčila rameny. „Vypijte to kafe, jinak vystydne... Byl to obyčejný člověk. Takový byznysmen střední třídy. Jezdil v novém BMW, oblékal se stylově a občas chodil v doprovodu bodyguarda. Hodně zdvořilý, občas se pokoušel flirtovat s děvčaty, nevyvolával spory. Dokázal si klidně popovídat s muži, vykouřit cigaretu, poklábosit o fotbale, dokonce vyprávěl vtipy. Prostě to byl dobrý ředitel... A když nám předváděl ty dveře, zeptala jsem se, kdo na té stanici bude naše klienty vítat. Zasmál se a řekl, že to je dobrá otázka a jestli je nechci vítat já. Zahihňala jsem se jako naprostá husa a vešla do dveří a ještě jsem při tom kroutila zadkem...“

V jejím hlase se ozvala hořkost.

„Dál už je mi to jasné,“ řekl jsem.

„Přesně. Tam jsem se vrátila do kanceláře a pokračovala v práci. A tady... tady jsem se objevila v té místnosti, odkud jsem vás přivedla a řvala až do ochraptění něco kolem pěti minut. Pak jsem šla ven. Dveře byly otevřené. A začala jsem to tu procházet. Brzy jsem pochopila, že je to všechno skutečné... Šla jsem rovnou do hlavního hangáru... a tam ještě dalších deset minut brečela. Už mi bylo naprosto jasné, že tohle není žádná hra. Ale je to fakt nudné předvádět hysterku, když není nikdo, kdo by to viděl!“

Pousmál jsem se. Koukám, že ironie jí vážně nechybí. Že by lidi blondýnky bezdůvodně pomlouvali?

„Večer se objevili další tři lidi z práce a po nich ještě další dva. Během několika dní jsme jakžtakž pochopili, co k čemu slouží. A pak tu byl nával. Klidně deset, dvacet nebo třicet zmatených a vyděšených lidí denně. Naštěstí jsme tou dobou už věděli, kde je zbrojnice, syntetizátor jídla a sklady. Zabezpečili jsme se a nedovolili, aby tu vznikla anarchie,“ odmlčela se na chvíli. „Ale došlo i na střelbu. Během prvního měsíce snad každý den někdo zemřel.“

„Zemřel?“

„Jo. Lidi jsou různí. Někteří z těch, co se sem dostanou, začnou ze strachu hned každého napadat. Ale to nic není, stačí je jen uklidnit. Ale objevují se i tací, kteří situaci a prostředí přijmou hned, ale myslí si, že spolu se Zemí opustili i zákony, a že tu platí právo silnějšího. Tak jsme jim museli dát najevo, kdo je ten silný – ten, kdo vládne a řídí stanici a kdo má přístup ke zbraním.“

„A nemáte strach, že jsem jako oni?“

Inna se na okamžik zamyslela.

„Ne. Viděla jsem hodně lidí a zvykla jsem si důvěřovat svému instinktu.“

„Čí je ta základna? Kdo to tu vede?“

„Obvykle se říká stanice, ne základna. Ale nejčastěji se tomuhle říká Placka.“

„Proč?“

„Protože tak vypadá,“ usmála se. „A vedeme to tu my, kteří tady žijeme a pracujeme.“

„Ale někdo ji musel postavit.“

„To jo, ale nějak se neobtěžovali nám říct, kdo.“

Zamyslel jsem se. „Inno, ale všechno je tady jako u lidí...“

„Docela jsme si tu zvykli. Myslíte si snad, že tapety na stěnách jsou z obchodu? Ony to nejsou tapety, ale jedna z látek, které se na stanici vyrábějí. Baňky na lustru jsou z chemické laboratoře. A kdybyste se podíval na lampičku na stole, zjistíte, že takové se na Zemi nedělají. Když člověk chce, zvykne si na spoustu věcí.“

„A když jsou tady přístroje a různá technika, tak jakým jazykem jsou psané názvy?“

„Žádným. Všechny ukazatele jsou analogové. Pokud zrychlujete, sloupec na monitoru se zvětšuje. Když dojde k nějaké změně, rozsvítí se takový piktogram, aby mu každý rozuměl,“ a s úsměvem pokračovala: „Vždyť teprve před půl rokem piloti zjistili, že v lodích je záchod. A až za další měsíc se naučili, jak odpad vyhodit do vesmíru tak, aby nenarušili hermetický uzávěr lodi.“

„Takže jsme všichni na základně... teda, na stanici, postavené bůhví kým a můžeme odtud letět do vesmíru?“

„Přesně tak. I lodí je tu dost, jak velkých, tak malých.“

„Takže když....“

„Ale zapomněli nám říct, kudy se dostat k Zemi,“ uhodla předem mou otázku a odpověděla mi.

„Kolik lidí tu žije?“

„Pokud se nemýlím, tak v současné době 15 000 lidí.“

„Docela slušný. A není vám tu těsno?“

„Ale jděte, Valentine. Na stanici nikdy nejsou všichni najednou. Většina z nás jsou piloti a ve vesmíru tráví desetkrát víc času než tady.“

„Proč to?“ zajímalo mě.

„Tak za prvé – hodně z nich miluje létání vesmírem,“ krátce se usmála, „a za druhé – z něčeho se žít musí. Nebo snad myslíte, že tu máme komunismus?“

Pokrčil jsem rameny.

„Stanice je schopná vyrobit veškeré věci potřebné k životu. Ale jakékoliv luxusní věci dovážíme ze Země. Myslím, že za to můžeme děkovat panu Samojlovovi.“

„Například jaké luxusní věci?“

Inna kývla hlavou směrem k poličce.

„CD a DVD s hudbou a filmy, přehrávače, projektory... a knížky. Pak podle mého zbytečnosti jako skutečný alkohol a tabák. A jindy to je nějaká hloupost, kterou tu nepotřebujeme, ale prostě ji tu nemáme. Například první měsíc nám poslali klece s kočkami.“

„Cože?“ smál jsem se. „Tady jsou snad myši?“

„Ale nejsou, Valjo. Ale nedovedete si ani představit, kolik u nás stojí to nejobyčejnější moskevské pouliční kotě! Nejsm v hierarchii vedení stanice mezi posledními, ale ani tak si nemůžu dovolit pořídit si kotě. Před rokem nám dovezli štěňata, ale mít psa, to je nedostupný luxus. Jednou poslali i celou bednu plyšáků vyrobených v Číně. Nebylo poznat, co je zajíc a co krokodýl. Všechny ženské se o ně rvaly tak, jako by je chtěly do budoucna pro děti. A po chvíli se přidali i chlapi. A teď s těmi různobarevnými potvorami létají a mají je místo talismanů. Mluví s nimi a snad je i krmí...“

„Rodí se tu nějaké děti?“

„Ne, zatím se nikomu nenarodily. Proto je mi to docela k smíchu...pro budoucí děti...“ Inna se zasmála. „Mimochodem – sexu tu nic nebrání. Ale zapamatujte si, že obtěžovat neznámou ženu je jeden z nejzávažnějších přestupků. Dokonce i flirtování je nezákonné. Matriarchát tu nemáme... bohužel. Ale právo volby má vždycky žena, bez výjimky. Bez toho bychom se tu všichni pozabíjeli. Ale to jsem odbočila. Ptal jste se, proč se lidi chtějí stát piloty. Tak za prvé – mnohým se to zamlouvá, protože na stanici většinu času není co dělat. A za druhé - je to jejich práce. Stanice potřebuje suroviny k tomu, aby mohla vyrábět jídlo, oblečení, vesmírné lodě, energii a vzduch. Jsou to například kovy, zmražené plyny, křemík, organické prvky - obrovské množství. Proto lidi lítají k okolním hvězdám a všechno potřebné těží na asteroidech nebo na planetách zemského typu. Plynoví giganti jsou nám, pochopitelně, k ničemu. Přivezou to, odevzdají na distribučním oddělení a na jejich konto se připíše určitý počet kreditů.“

„A ti, co nelítají?“

„Tak to už záleží na tom, co umíte. Hned vám řeknu, že potřebujeme inženýry, techniky a programátory. Pokoušíme se porozumět jednotlivým mechanismům stanice. Zjistit, kdo ji postavil, na jakých principech pracuje, vylepšit naše vesmírné lodě. Sem tam se něco povede. Strašně moc potřebujeme dělníky. I ta nejobyčejnější řemesla – zámečníky, stolaře, soustružníky... hlavně, aby uměli dělat rukama. Také lékařů máme nedostatek. Chybí tu zkušený kuchař. Hodil by se i geniální muzikant nebo zpěvák. Lidem chybí zábava, rozumíte? Člověk je několik týdnů nebo měsíců ve vesmíru, lopotí se, riskuje život. Pak se vrátí na stanici, dostane své peníze a chce odpočívat.“

„Kulturně odpočívat...“ pokoušel jsem se zakrýt své rozpaky ironií.

„Jasně. Jakýkoliv kouzelník nebo žonglér by si vydělal minimálně to, co úspěšný pilot. Ach jo, proč jen ti cirkusáci neholdují počítačovým hrám!“

Rozhodil jsem rukama a zeptal se:

„A co kdybych začal vydávat noviny?“

„Tiskařský lis s sebou máte? Nebo ho snad dokážete postavit?“

„Vždyť tu máte inženýry...“

„No, to máme. Ale jejich služby jsou hodně drahé. Šťourají se v součástkách neznámého původu a pokoušejí se pochopit, k čemu slouží to a to mikroschéma nebo zařízení. Někdy se při tom i zmrzačí nebo umřou. Máte takových deset tisíc kreditů, abyste si zaplatil měsíc práce byt' i jediného inženýra? Vždyť za tu dobu může z hromady součástek sestrojít novou zbraň, na kterou čeká patnáct tisíc pilotů! A každý mu zaplatí minimálně těch deset tisíc...“

„Vy tu snad taky bojujete?“

„Valentine, už jsem vám to vysvětlovala – jsou tu jen obyčejní lidé. Dobří i zlí, hloupí i chytrí, štedří i chamtiví. Představte si, že jste měsíc pracoval a vrtal diggerem do asteroidu... digger je speciální modul umístěný na lodi, který zpracovává horniny. Narazil jste na něco cenného, třeba na několik tun uranu, na čistý wolfram... to je jedno. A vracíte se na stanici. Před vámi se objeví líný, chamtivý a zlý pilot, který si chce rychle a bez práce vydělat. Zničí vaši loď, sebere náklad a vrátí se. Chápete? A vy jste zatím v unikovém modulu, vysíláte signály SOS a doufáte, že si vás všimne někdo hodný a dobrosrdečný. Samozřejmě tu máme Stráž – dobrovolníky, kteří udržují pořádek a pacifikují ty nejagresivnější. Ale všechno uhlídat nemůžou, stejně jako policie na Zemi.“

„Tak co si mám vybrat?“

„Nic,“ usmála se mile Inna, ale její hlas zůstal vážný. „Tady máš svou identifikaci, peněženku a mobil v jednom... A taky hodinky, samozřejmě.“

Vytáhla z jedné z mnoha kapes hodinky zabalené v plastu, naprosto shodné s jejími. Roztrhla sáček, něco vytukala na displeji a spokojeně kývla.

„Takže – levým knoflíkem ovládáš své peníze. Když ho stiskneš, potvrdíš tak vydání nebo příjem peněz na svůj účet. Nasad' si je.“

Mlčky jsem si „hodinky“ navlekl na pravou ruku, protože sundávat si z levé svoje levné Swatch se mi moc nechtělo. Kovový pásek se nedal rozepnout, ale byl pružný, takže když jsem jím prostrčil ruku, „hodinky“ mi těsně obemkly zápěstí.

„Říkáme tomu kómm jako komunikátor. Mimochodem, je vyladěný přímo na tebe a můžeš jej ovládat jenom ty. Tak jo, dám ti startovní sumu kreditů – patnáct set. Objevila se tam zelená čísla?“

„Objevila,“ řekl jsem a pohlédl na displej. „Mimochodem, čísla...“

„Dřív tam byl sloupcový indikátor, ale to bylo velmi nepraktické. Před půl rokem naši programátoři přišli na to, jak kómmy přenastavit. Na co čekáš? Stiskni levý knoflík.“
Stiskl jsem. Čísla zablikala a zmizela.

„Pokud mají červenou barvu, znamená to, že se ti peníze za něco strhávají. S placením nespěchej a hezky si zjistíš, kdo je chce a proč. Je zakázáno podvádět nováčky, ale výjimky se vždycky najdou. Pojd'me dál. Prostřední tlačítko je pětipolohový joystick, který ovládá celý kómm. Ale hlavně se jím ovládá telefon. Spojení funguje jen v rámci stanice, to je jasné. Na jiných planetách mají vlastní síť, pokud tam bydlí lidé a mají retranslátor.“

Náramek zavibroval a tence zapískal. Na displeji se objevilo číslo 1 a blikající ikonka reproduktoru.

„Polyfonní to zrovna není, promiň. Nemá to ani hry a ani foťák,“ pousmála se.
„Přijmi hovor. Jednoduše zmáčkni joystick!“

Udělal jsem to.

„Nováčku, vítám Vás na Placce,“ ozvalo se zřetelně z hodinek. Zdálo se mi, jako by displej lehce vibroval přenášeje mužský hlas. „Jsme rádi, že tu jsi. Blablabla a tak dále. Je tam Inna?“

„Jo, hned vedle mě.“

„Všechno ti vysvětlila?“

„No, jak to říct...“

Neviditelný mluvčí se zasmál.

„Časem se zorientuješ. Takže – moje číslo je jednička. Nic to neznamena, jen rychlá pomoc dispečera. Pro začátek ti poskytneme nějaké rady. Kdo ti bude odpovídat, není důležité. Bude to někdo více či méně zkušený. Pokud budeš chtít zavolat, zadáš číslo jedna. Ale nevolej kvůli kdejaké hlouposti, jinak tě začneme ignorovat. To je všechno, měj se. Innko, posílám polibek!“

Displej potemněl a matně se rozsvítily číslice – čas.

„Ale... neříkala jste, že se nesmí ani flirtovat?“ podotkl jsem.

„My můžeme, jsme tu starousedlíci,“ odpověděla Inna, „No, a třetí knoflík je identifikátor. Zmáčkneš jej, když budeš chtít otevřít dveře, potvrdit svou totožnost a podobně. Ale pochop, že na stanici je tvůj status nízký a do mnoha míst se tu bez doprovodu nedostaneš. Na některá místa je vstup placený, takže se sám rozhodni, jestli tam půjdeš nebo ne... Stiskni ho.“

Opět jsem to udělal a řekl:

„Teď se tu objevila čísla... čtyři, dva, tři, jedna, šest.“

„To je tvoje číslo,“ řekla na vysvětlenou, „čtyřicet dva tisíc tři sta šestnáctý.“

„Vždyť jsi říkala – patnáct tisíc lidí.“

„Na stanici je přibližně tisíc lidí a ve vesmíru dalších patnáct tisíc. To jsou ti živí. A ty jsi součástí čtyřicáté třetí tisícovky těch, kdo se tu objevili.“

„To zní optimisticky,“ řekl jsem a hleděl jí do očí. Usmála se.

„Neměj strach. Nejvíc ztrát bylo v prvním roce kvůli nedostatku zkušeností. Teď... no, tvoje šance na přežití prvního roku bych viděla tak padesát na padesát. Vidíš to – uvítali tě, vysvětlili, jak co chodí, dali ti peníze do začátku... Teď už se jen podívám, kdo z pilotů je na Placce a vyberu ti instruktora.“

„Nějakého kvalitního, pokud možno.“

„Tak to už nezáleží na mně.“

5. KOMENTÁŘ K PŘEKLADU VYBRANÝCH JEVŮ

V této kapitole je pozornost zaměřena na ty části překladu, u kterých se vyskytly komplikace s hledáním správného ekvivalentu v češtině, či na takové, jejichž překlad něčím vybočuje mimo rámec obvyklé práce. Vybrané jevy jsou rozříděny do následujících kapitol:

Překlad reálií

Překlad frazeologismů a ustálených slovních spojení

Bezekvivalentní lexikum

Překlad antroponym a anonym

Ostatní překladatelské jevy.

Tyto jevy jsou také ovlivněny specifickým spisovatelským stylem autora, kde mají časté využití pomlčky a závorky, ve kterých uvádí dodatečné myšlenky hrdinů, stav předmětů a další rozšiřující informace. Relativně časté je také ukončování vět a myšlenek pomocí několika teček, jako by zde dával čtenáři možnost na chvíli polevit ve čtení a domyslet si, jak asi ona situace bude pokračovat. Střídá krátké věty s dlouhými souvětími.

5.1 Překlad reálií

Pokud se překladatel pustí do překládání jakéhokoliv díla, ať už se jedná o umělecký či odborný text, vždy se setká s reáliemi té země, s jejichž překladem se musí vypořádat. „*Při překládání jakýchkoli reálií, zeměpisných, historických i v širokém smyslu kulturních, platí obecná zásada: vše, co neznám, přesně ověřuji.*“ [Kufnerová 2009, s. 37] Mezi zmíněné problémy zapadají například jména ulic a místní názvy, kde se překladatel musí rozhodovat podle kontextu díla. Je-li jméno města či ulice nějakou narážkou, pak by se měl pokusit tuto narážku převést i do češtiny a zachovat tak autenticitu a specifický ráz překládaného objektu. Dále se v dílech mohou vyskytovat i nespisovné podoby jmen určitých míst ve městech apod., užívané v běžně mluveném jazyce. Pokud překladatel nerozumí takovému názvu či slovu, musí si je najít v určitých zdrojích a posléze by měl daný problém raději ještě zkontrolovat s rodilým mluvčím.

Dále v textu bude originál označován písmenem „O“ a překlad písmenem „P“ .

O: *За спиной Дима громко, в лицах, рассказывал анекдот про бедного инженера, которого взялась подвезти в Южное Бутово прелестная блондинка на дорогом кабриолете.*

P: *В бытѣ mezitím Dima, doprovázen dívčím smíchem, s nadšením vyprávěl vtip o chudém inženýrovi, kterého měla půvabná blondýnka odvézt na sídliště Jižní Butovo ve svém drahém kabrioletu.*

V tomto odstavci jsem se rozhodl pro jednu z překladatelských transformací, konkrétně pro rozšíření informačního základu o slovo „sídlíště“. Jedná se o část Moskvy, což ví minimum českých čtenářů. Tuto informaci jsem získal při hledání na www.yandex.ru a následném potvrzení na <http://maps.google.cz/>.

O: *В ПВО служил.*

P: *Sloužil jsem v armádě u protivzdušných sil.*

Zkratka „ПВО“ znamená *Противовоздушная оборона*. V češtině existuje naprosto stejná zkratka označující tutéž část vojska, avšak pro snazší orientaci a srozumitelnost textu pro čtenáře jsem uvedl význam této zkratky.

O: *Огородный проезд, дом пять.*

P: *Zahradnická ulice, dům číslo pět.*

Slovo *проезд* má mnoho významů, mezi které patří například průjezd, cesta či ulička. Rozhodl jsem se jako vhodný ekvivalent zvolit překlad slovem „ulice“. Dále slovo *Огородный* znamená „zahradnický“. Pro českého čtenáře bude jistě lépe vyznívat sousloví „Zahradnická ulice“ místo „Ogorodná ulice“ a text tímto překladem názvu neztratí nic na autentičnosti a vyvolání dojmu ruského prostředí.

O: *Семнадцатый проезд Марьиной Роуи, - мрачно ответила Верочка.*

P: *„Mariánský háj. Sedmnáctá,“ rozmrzele odpověděla dívka.*

Jako zdroj informací opět sloužily <http://maps.google.com>. Ona „Марьиная Роуи“ je velká část Moskvy. U nás by tomu odpovídalo například označení Praha 4 apod. V překladu jsou tedy použita slova, která by u nás pravděpodobně zákazník řekl taxikáři.

O: *А я на Савёле купила, думала – раз продают, значит, можно...*

P: *Tu databázi jsem koupila na Savěljevském trhu. Říkala jsem si, že když se volně prodává, tak...*

Bez konzultace s rodilým mluvčím by se překladatel neměl takřka žádnou šanci dozvědět, že „Савёл“ je zkrácený výraz pro *Савельевский рынок*, který se nachází v Moskvě a jedná se o známý trh. Proto jsem do překladu uvedl opět rozšíření informačního základu, aby čtenáři neunikaly souvislosti a logické vysvětlení podané mluvčím.

O: *Ему должны были пообещать хоть мускулатуру Валиева, хоть гибкость Джеки Чана:*

P: *Мěli tu naslibovat třeba svaly zápasníka Valijeva nebo obratnost Jackieho Chana!*

U druhého zmiňovaného není třeba upřesňovat, o koho se jedná, neboť je českému divákovi dobře známý z mnoha televizních filmů. U pana Valijeva je tomu jinak. Najít informaci, že se jedná o známého zápasníka v zápase řecko-římském, bylo obtížné, nicméně zde je třeba tuto informaci čtenáři poskytnout, aby si lépe mohl udělat představu, jaké že svalstvo si to Valentin představoval a přál mít.

O: *В довершение всего машину Валентин поймал только через полчаса, когда дошёл по лужам до Алтуфьевки.*

P: *А aby toho nebylo málo, taxík chytil až za půl hodiny, kdy pěšky došel na Altufjevskou ulici.*

„Алтуфьевка“ je zkrácený výraz pro „Алтуфьевскую улицу“. Aby čtenář rozuměl, kam Valentin musel dojít, rozhodl jsem se použít plné znění názvu ulice.

O: *панельная многоэтажка*

P: *panelák*

U nás všem známá stavba vyskytující se v každém větším městě. Doslovný překlad „*vícepatrový panelový dům*“ zní pro Čechy nepřirozeně, tudíž se přímo nabízí překlad „*panelák*“.

O: *диван-кровать*

P: *rozkládací gauč*

O: *Предоставив приятелю торговаться с кавказцем-водителем, который вначале зарядил цену в пятьсот рублей, а потом стал спрашивать, как проехать с шоссе Энтузиастов на проспект Андропова, Валентин изучал объявление.*

P: *“. Valentin si pročetl inzerát a mezitím nechal přítele smlouvat s kavkazským řidičem, který zpočátku nasadil cenu 500 rublů a pak se začal vyptávat, jak se dostane ze silnice Entuziastů na Andropovův prospekt.*

O: *Я и так её знаю. Вторая положительная.*

P: *„Já ji ale znám. Je to B+.“*

Typ krve jsem získal odvozením. Když existují krevní skupiny A, B, AB a 0 a všude se vyskytují v tomto pořadí, pak logicky musí být „*вторая положительная*“ skupinou B+, jen písmena jsou v ruském jazyce nahrazena číslicemi.

5.2 Překlad frazeologismů a ustálených slovních spojení

Frazeologismy patří k nejobtížnějším problémům každého překladu, neboť se v každé zemi a u každého národa vyvíjely v různých kulturně-historických kontextech a vycházejí z mentality, prostředí, historie a tradic tohoto národa. Podle zdroje dostupného na <http://ufal.mff.cuni.cz/pdt2.0/doc/manuals/cz/t-layer/html/ch05s08.html> definice popisuje frazeologismus následovně: „Frazémem (frazeologickým spojením) rozumíme spojení dvou nebo více slov s ustáleným lexikálním obsazením, které vytváří jednu lexikální jednotku, která má jako celek přenesený význam a jejíž význam není rozložitelný na významy jednotlivých částí spojení.“ Frazémy a frazeologismy jsou pro ruský jazyk typičtější a vyskytují se mnohem častěji než v jazyce českém, tudíž překladatel je postaven před problém jejich převedení do mateřského jazyka. Jak říká kniha Překládání a čeština [Kufnerová, Z. a kol. , 1994, s. 85] : „Při překladu frazeologismu jde totiž často o to, nikoliv překládat, nýbrž dosazovat, substituovat to, co se v dané situaci v daném jazyce říká.“ Frazeologismy by se dále měly překládat jako celek a nahrazovat se jiným celkem. Nelze je překládat po slovech nebo po částech.

Frazeologie není ustrnulou součástí jazyka, ba naopak se vyvíjí a neustále vznikají další a další pořekadla, frazémy a slovní spojení používaná ve specifických situacích či popisující ty či ony události a děje. Rozpoznat v textu frazémy a frazeologismy, zejména novodobé a nově vznikající, je pro překladatele velmi obtížné a často je odhalí až ve chvílích, kdy mu přeložený text nedává žádný smysl a naprosto neodpovídá kontextu. V takovém případě je nucen si slova, která mu nedávají smysl, vyhledat a začít zjišťovat, nejde-li právě o frazeologismus.

O: Пусть даже придется заплатить очередному шарлатану, выдающему себя за магистра белой, черной и серо-буро-малиновой магии.

P: ... také musíte náležitě zaplatit podvodníkovi, který sám sebe vydává za mistra černé, bílé, takové nebo makové magie.

„Barevné šílenství“ vyjádřené v ruštině značí to, že mluvčí nemůže přesně určit barvu předmětu, o kterém mluví. Pojmy černá a bílá magie jsou všeobecně známé, proto je není nutné ničím nahrazovat. Avšak jako nejlepší ekvivalent k ustálenému slovnímu spojení mi v češtině připadlo „takové nebo makové magie“.

O: *Да вы что? – Инна округлила глаза так картинно, что сомнений не было: «включила дурочку». – Правда?*

P: *„Opravdu?“ vykulila Inna oči. Nebylo pochyb, že nevědomost předstírá.*

Při doslovném překladu by toto ustálené slovní spojení znamenalo „zapnout hlupačku“, ovšem, jak je zmíněno v úvodu této kapitoly, frazémy a ustálená slovní spojení je třeba překládat jako celek a ne po jednotlivých elementech. Při takovémto pojetí a následném dohledání v internetovém výkladovém slovníku <http://dic.academic.ru> pak vyjde najevo, že „*включить дурочку*“ má význam hrát si na nevědomého či, jak je použito v překladu, předstírat nevědomost. Jedná se o nefrazeologický překlad.

O: *Нет, овчинка выделки не стоит.*

P: *To vám snad ani nestojí za to.*

„*Овчинка выделки не стоит*“ se používá v případech, kdy mluvčí říká recipientu informace, že nějaká činnost či námaha je příliš velká vzhledem k výsledkům, které přinese. Toto slovní spojení jsem se pokoušel vyhledat v mnoha slovnících, ať už internetových, či v tištěné podobě, avšak bez úspěchu. Opět pomohla až konzultace s rodilým mluvčím. Jako vhodné převedení do českého jazyka jsem, v závislosti na kontextu a ladění textu, použil výše uvedenou větu, a to z důvodu, že se i v češtině používá relativně často.

O: *И на светлые волосы можно не обращать внимания, для женщины перекраситься – все равно что для мужчины рубашку сменить.*

P: *Dokonce ani světlé vlasy nelze brát vážně, vždyť ženy si je barví tak často, jako si muži mění košili.*

Rodilým mluvčím mi bylo doporučeno toto přirovnání ponechat a nenahrazovat jej žádným českým ekvivalentem. Zároveň si myslím, že jeho ponechání zvyšuje zajímavost textu pro čtenáře.

O: *„Идем конечно,“ сказал я, „Раньше сядем, раньше выйдем.“*

P: *„Tak teda půjdem. Čím dřív, tím líp.“*

Sousloví „*Čím dřív, tím líp.*“ jsem zvolil proto, že se v českém jazyce používá v nemalé míře.

O: *Некоторые слетают с катушек.*

P: *Нěkteří se začnou chovat jako cvoci.*

Slovo „*катушки*“ se v ruštině používá v nejrůznějších kontextech a má mnoho konotací. V tomto případě „*слететь с катушек*“ znamená přijít o rozum či to mluvčí říká, když se mu zdá něčí nápad „šílený“. Jako další příklad užití tohoto výrazu jmenujme alespoň „*работать на полную катушку*“, což znamená dělat něco „na sto procent“.

O: *Акула пера...*

P: *Žralok пера...*

V tomto případě jsem vzal v potaz Lukjaněnkovu knihu *Lord z planety Země* v překladu Pavla Weigela a Evy Bůžkové, kde se sousloví „*акула пера*“ také vyskytlo, a tato dvojice je přeložila doslovně. Kdybychom chtěli převést toto slovní spojení do češtiny, pak by mohl v úvahu přicházet překlad jako „*agresivní novinář*“, „*novinář, co si nebere servítky*“ apod. Ovšem doslovný překlad se mi zdál lepší z hlediska zajímavosti textu a vnímavému čtenáři jistě nebude dělat problém pochopit, co tím autor myslel.

O: *Но люди же и впрямь любят играть, я подумала, что это интересное направление бизнеса... а зарплату пообещали очень хорошую, никаких выплат «в конвертах», никаких испытательных сроков...*

P: *A protože lidi si opravdu rádi hrají, řekla jsem si, že je to zajímavý nápad... Slibovali skvělý plat, nebyla to práce načerno a neměli ani žádnou zkušební lhůtu.*

O: *Это уж как звезды лягут.*

P: *Tak to už nezáleží na mně.*

Zajisté lze namítnout, že mnohem přesněji by zněl překlad „*To je ve hvězdách.*“, ale v rámci kontextu a celkového vyznění textu jsem zvolil uvedenou variantu, která v podstatě odpovídá výše zmíněnému významu.

O: У меня дел по горло.

P: mám práce nad hlavu

Konstrukce tohoto slovního spojení zůstává v obou jazycích stejná, jen v češtině je slovo *горло* (*hrdlo, krk*) nahrazeno slovem *hlava*. Slovo *krk* se používá například ve spojení *Mám až po krk zimy, učení* apod.

O: Но если бы вы в начале ответили на мои вопросы, нам обоим было бы проще.

P: ale pokud byste mi nejdřív odpověděla na pár otázek, oběma by se nám pak dýchalo lépe.

Jako další varianta mne napadlo „oba se budeme cítit pak lépe“, ale po nějaké době jsem si vzpomněl, že ekvivalent „oběma by se nám pak dýchalo lépe“ se v češtině používá mnohem častěji, a tak jsem jej použil.

O: Черт... – Валентин нагнулся и подобрал бумагу.

P: „Do... “ *ohnul se pro papír.*

Ve snaze zachovat nádech zaklení nebo nadávky jsem zvolil počáteční písmena jistého oblíbeného českého ekvivalentu. Každému českému čtenáři bude ihned jasné, co chtěl náš hrdina říci, a zároveň se tím text a překlad vyhne přílišné vulgaritě, která by mohla působit rušivě v porovnání se zbytkem textu.

O: Ну и мужики пошли.

P: *Praví muži už asi vymřeli.*

Mužik se v ruské historii spojuje s lidmi, kteří „dřeli“ a pracovali na pozemcích šlechty a panstva. V tomto případě vystupuje v roli, kdy označuje muže zručného v manuální práci, avšak zalíbil se mi ekvivalent „*praví muži*“, který ve mně vyvolává v tomto případě taktéž obraz zručného muže.

5.3 Bezekvivalentní lexikum

Mimo obvyklých překladatelských transformací a postupů může v průběhu procesu překladu nastat i situace, kdy k dané lexikální jednotce v jazyce originálu neexistuje odpovídající ekvivalentní jednotka v jazyce překladu. K takovýmto jevům dochází zejména proto, že v mezijazykové realitě dané kultury neexistuje předmět odpovídající předmětu v jazyce originálu. Takovému případu se říká bezekvivalentní lexikum, o němž se zmiňuje i kniha Teoretické problémy překladu a to následujícím způsobem: „Každý jazykový systém v sobě obsahuje analýzu vnějšího světa, který je mu vlastní, a který se liší od analýzy v jiných jazycích či v jiných etapách vývoje stejného jazyka.“ [Mounin, G. , 1999, s. 77].

Pokud v daném jazyce tedy neexistuje ekvivalent, například ke slovnímu spojení s pomlčkou či nějakému neologismu, má překladatel na výběr z několika níže uvedených možností, jak se s překladem vypořádat:

- a) přepsat slovo pomocí transkripce či transliterace (například při překladech anglických výrazů)
- b) zaměnit morfémy za jejich ekvivalenty – kalkování
- c) zvolit opisný překlad
- d) přeložit výraz přibližně s pomocí nejbližšího ekvivalentu
- e) vytvořit neologismus (Tento postup se používá velmi málo. Je to náročný proces a překladatel musí dbát na skutečnost, že ne všichni porozumí jím vytvořenému slovu a tudíž neologismus musí být dostatečně srozumitelný.)

O: *Вместо того, чтобы делом заниматься, люди дурью маются. Геймеры...*

P: *Místo toho, aby lidi dělali něco pořádného, zabývají se blbostmi. Gameři...*

V tomto případě jsem uvážil, že bude lepší ponechat anglický výraz „*Gameři*“, neboť se používá i v českém jazyce.

O: *Сниму венец наивности в делах.*

P: *Zbavte se své naivity!*

Doslovný překlad „*Sundám korunu naivity v činech.*“ by českému čtenáři patrně nic neříkal a zněl by příliš šroubovaně a vykonstruovaně. Pro naše prostředí je typičtější sousloví „*zbavit se naivity*“ či „*nebýt naivní*“, což bylo argumentem pro vybranou variantu překladu.

O: *и умеет файерболами кидаться.*

P: *metá kolem sebe firebally.*

V tomto případě se v ruském originálu vyskytla metoda transkripce, tzn. fonetického přepisu z anglického jazyka. Jako překlad jsem použil anglický výraz, neboť předpokládám, že tento román zaujme spíše mladší generaci a pro ni není anglický originál ničím nesrozumitelným. Znají jej ať už z textů na internetu, či, a to ve větší míře, z počítačových her.

O: - *Это всем случается, - немедленно поддержали это с девятого этажа. – Не переживай.*

P: *„Všichni jsou na tom stejně,“ ozvalo se okamžitě z patra nad ním. „Zase bude líp.“*

Závěrečná slova mají spíše význam „*Nepřeháněj*“ či jemu podobný. Ale vzhledem k situaci v ději a k pravděpodobnému duševnímu rozpoložení hlavního hrdiny Valentina se mnohem lépe vyjímá utěšující „*Zase bude líp.*“, což zní i přirozeněji, když si uvědomíme, že ta slova pronáší starý pán v důchodu.

O: *Разговорчивых старчиков-пенсионеров...*

P: *уžvaněné důчодце...*

Slova a spřažené výrazy jsou v ruském jazyce mnohem častější než v jazyce českém. Při překládání se ale pomlčky a spojovníky nejčastěji vypouští a nahrazují se jednoslovným, případně víceslovným výrazem. To je i případ tohoto ekvivalentu.

O: *Я нашла для вас одну вакансию!*

P: *Našla jsem pro vás jedno volné místo!*

Ruský výraz „*вакансия*“ je odvozený z anglického slova *vacancies*, což znamená volná pracovní místa či volné pokoje pro ubytování. Ve stejném smyslu jsem tedy zvolil i jeho překlad.

O: *Но Валентин покорно подхватил под руку хихикающую Верочку и двинулся в прихожую.*

P: *Avšak Valentin pokorně nabídl smějící se dívce rámě a zamířili do předsíně.*

Kdybychom použili překlad slova „*подхватил*“ tak, jak je ve slovníku, tedy jako *podchytit, zadržet, popadnout*, vznikl by dojem, že Valentin nebohou slečnu násilím popadl a táhl za sebou. Proto jsem se rozhodl pro sousloví „*nabídl dívce rámě*“, které logicky vyplývá ze situace. Jedná se o opisný překlad.

O: *кулер с холодной и горячей водой*

P: *zásobník se studenou i teplou vodou*

Ve slovníku slovo „*кулёр*“ bylo spojeno s významem slova *kulér*. Na českých vyhledávacích portálech nebyla o tomto slově zmínka. Jeho význam jsem pochopil a našel až po vyhledávání v obrázkové databázi vyhledávacího portálu <http://www.yandex.ru>. Následovalo vyhledání pojmu, kterým se toto zařízení označuje v českém jazyce. Nabízela se dvě – zásobník nebo výdejník, z toho zásobník mi vyznívalo lépe.

O: *Путь надо меньше, - сказал охранник. – Ночь на дворе.*

P: *„Příště tak nechlastej. Je noc, seš snad slepej?“ odpověděl hlídač.*

V tomto případě jsem se rozhodl pozměnit i strukturu věty a přehodit pořadí přímé řeči s popisem děje. Sousloví „*ночь на дворе*“ jsem převedl poněkud hovorovější češtinou kvůli vystihnutí atmosféry rozhovoru a přiblížení se náladě hlídače, kterého někdo budí v noci bušením na dveře. Také z tohoto důvodu jsem zde přidal i dovětek „*seš snad slepej*“, který dodává onu potřebnou razanci dotazu hlídače.

O: *Розыгрыш.*

P: *Nějaký kanadský žert.*

Slovo „*розыгрыш*“ je ve slovníku spojováno s významy tah v loterii, liga, slosování, vylosování nebo mistrovství. Nic z těchto ekvivalentů se ale do textu nehodilo, a tak pomohla až konzultace s rodilým mluvčím, který bez váhání odpověděl, že to bez nejmenších pochyb znamená kanadský vtípek, což se do kontextu skvěle hodilo.

O: *Из редакции, где мы вместе работали, девчонка-фотокорреспондент поехала на Кавказ, три месяца провела в «горячей точке».*

P: *Byla to fotokorespondentka v jedné redakci, kde jsme oba pracovali. Pak odjela na tři měsíce na Kavkaz do ohniska konfliktu.*

Jako první obraťme pozornost ke slovu fotokorespondentka. Opět je to názorný příklad, kdy v ruštině je použit spojovník, ale při překladu do češtiny lépe vyznívá a je nutné použít jednoslovný výraz.

Dalším bodem je sousloví „*горячая точка*“, které při doslovném překladu znamená *horký bod* a jistě je patrné, že toto by přímo bilo do očí a postrádalo jakoukoliv srozumitelnost. Jakožto překladateli a studentu ruštiny je mi ovšem známo, že Kavkaz je problematickou oblastí Ruské federace a vždy jí byl. Nebylo tudíž příliš obtížné odvodit si význam a nalézt k němu vhodný ekvivalent v českém prostředí a jazyce.

O: *Да, это же парализатор!*

P: *„Jo, ale tohle je jen paralyzátor,“*

Paralyzátor je odvozeno z anglického *paralyze*, čili ochromit. V ruštině, stejně jako v četině, je tedy název zbraně odvozen od slovesa *парализовать*, či pro češtinu *paralyzovat*.

O: Яркие – такие яркие, что казались огромными, хоть глаз и не чувствовал размера.

P: Jasně a zářivé. Tak zářivé, že se zdály neuvěřitelně obrovské a člověk si netroufl ani odhadnout jejich velikost.

Na tomto místě jsem zvolil volný překlad a snažil jsem se pouze zachovat konotaci ruské části věty.

O: расцветка «мечта лентяя»

P: S barevným laděním místnosti si asi nikdo těžkou hlavu nedělal.

Jedná se o popis vybavení a barevného sladění místnosti. *Лентяй* znamená lenoch, flákač nebo ulejšák a ve spojení se slovem *мечта* je zcela zřejmé, že ono barevné sladění je „snem lenocha“ a tudíž nebude působit vůbec příjemně, ale naopak vyvolá pocit, jenž je vyjádřen v překladu.

O: «скарификатор»

P: „skarifikátor“

Po vyhledávání v anglických portálech a zdrojích vyšlo najevo, že skarifikátor se ve středověké medicíně používal na pouštění žilou. V dnešní době se skarifikátor používá pro označení zemědělského stroje. Taktéž existuje slovo skarifikace, což je úmyslné poškozování kůže za účelem zkrášlení se, tedy podobně jako tetování.

O: Такой... бизнесмен средней руки.

P: Takový byznysmen střední třídy.

Slovo „бизнесмен“ bylo použito v jeho české podobě namísto anglického výrazu, neboť pro čtenáře, kteří neumějí anglicky, je takto srozumitelnější. Dále sousloví „средней руки“ odpovídá v našem dělení společnosti výrazu „střední třída“.

O: *Обычно говорят не станция, а платформа.*

P: „*Обыikle se říká stanice, ne základna.*“

Bylo nutné posunout významy slov nebo je pozměnit. U nás je dlouhá léta zažité a používá se slousloví *vesmírná stanice* a zní to pro Čechy přirozeněji, než *vesmírná platforma* či *vesmírná základna*. Pod slovem základna spíše vyvstává v mysli obraz uskupení vojenských budov, cest a zbraní na zemském povrchu. Slovo platforma je pak u mladé generace spojeno s herními platformami, jako jsou Playstation či XBox.

O: *Кое-какие предметы роскоши нам забрасывают с Земли.*

P: *Ale jakékoliv luxusní věci dovážíme ze Země.*

Předměty rozkoše či předměty vyvolávající rozkoš jsou zavádějící a znějí příliš dvojsmyslně. Proto zvolená varianta překladu, neboť je plně srozumitelná a kdybychom chtěli rozebírat, odpovídá-li význam ruského originálu, pak jako argument může sloužit to, že luxusní předměty vyvolávají duševní rozkoš a radost.

O: *диггер – это специальный модуль корабля, который перерабатывает горные породы.*

P: *диггер je speciální modul umístěný na lodi, který zpracovává horniny.*

Překládat *диггер* jako vrták, těžící rotor atd. by jen kazilo atmosféru románu. Mnohem lépe působí ponechání anglického výrazu. Pro anglicky rozumějící část čtenářů to bude srozumitelné, pro ty, co anglicky nerozumí, bude představovat tajemství a podněcovat obrazotvornost.

O: *Мы называем эту штуку «комм», от слова «коммуникатор».*

P: „*Říkáme tomu *komm* jako *komunikátor*.*“

Použil jsem transliteraci a to z důvodu, že plně postačuje k vystihnutí smyslu.

O: *Мы тебе рады, ляля-ля и тому подобное.*

P: *„Jsme rádi, že tu jsi. Blablabla a tak dále.*

V češtině se nejčastěji používá pro označení zbytečných a tolikrát omílaných řečí výraz „*blablabla*“ a to mě vedlo k rozhodnutí použít jej na tomto místě.

5.4 Překlad antroponym a abionym¹

Překlad vlastních jmen, tzv. antroponym, není bezproblémový. V ruštině se často vyskytují zdrobněliny či domácká podoba vlastních jmen a je na překladateli díla, jaký tvar jim přisoudí v českém jazyce, aby čtenář pochopil, že je tím míněna ta či ona osoba toho kterého pohlaví. Při zvolení špatného tvaru domácké podoby vlastního jména by pak oslovení mohlo evokovat například ženu namísto muže, popř. vyvolávat jiné konotace či pocity než je tomu u čtenáře originálu.

O: *Дим, глянь.*

P: *Dimo, podívej se!*

Slovo *Дим* je zkrácenou podobou ruského křestního jména *Димитрий*. Pro překlad jsem použil slovo *Dimo*, jelikož se v českém jazyce při překladech tohoto jména používá nejčastěji.

O: *Валька!*

P: *Vale!*

Zde zdrobnělina *Валька* označuje osobu se jménem Valentin. Použit transliteraci se nezdálo pro češtinu příliš vhodné, proto jsem se pokusil tuto zdrobnělinu převést do češtiny. Mezi různými alternativami jsem vybral *Vale*, ale v úvahu zde přicházelo i oslovení „Vali“. Avšak zjistil jsem, že „Vali“ může asociovat i osobu ženského pohlaví, a proto jsem je nepoužil.

¹ abionymum je vlastní jméno neživých předmětů či jevů

[zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Vlastn%C3%AD_jm%C3%A9no]

O: «*Звездные врата*»

P: „*Hvězdná brána*“

Opět zde spoléhám na to, že se čtenáři vybaví velice známý seriál a film Hvězdná brána a pomůže mu představit si vzhled zmíněného objektu. Překlad taktéž odpovídá významem i formou ruskému originálu.

O: *северное сияние*

P: *polární záře*

V našich krajích se užívá pojmu *polární záře* namísto doslovného *severní záře*.

O: «*Рено*»

P: *Renault*

V ruštině je použit fonetický přepis francouzské výslovnosti této značky automobilů. Pro překlad je nutné ji znát, aby nedošlo k záměně s jinými slovy či vytvoření neexistující značky.

O: «*ролл-ройс*»

P: *Rolls-Royce*

I zde platí slova uvedená u předchozího příkladu, s tím rozdílem, že výrobce pochází z Velké Británie, a tudíž je překlad fonetickým přepisem anglické výslovnosti.

O: *Нет, вы точно решили запастись компонентами для «Кровавой Мэри».*

P: „*No ne, dokonce tu máte i ingredience na Krvavou Mary.*“

Originální název drinku zní Blood Mary. Ovšem v odkazech na vyhledávači Google se častěji objevovala česká varianta, a proto jsem ji také použil v překladu.

O: *Обычно говорят не станция, а платформа. Еще чаще – Плюшка.*

P: *„Обыikle se říká stanice, ne základna. Ale nejčastěji se tomuhle říká Placka.“*

Toto slovo označuje jakýsi vdolek nebo koláček, ale nazývat vesmírnou stanici a domov několika stovek členů její posádky *Vdolek* by znělo spíše komicky, a to jsem rozhodně neměl v úmyslu. Proto byla zvolena alternativa *Placka*, která odpovídá skutečnosti naprosto stejně. Vždyť každý, kdo viděl v životě alespoň jeden sci-fi snímek, ví, jak jsou takovéto stanice nejčastěji vyobrazovány.

5.5 Ostatní překladatelské jevy

V poslední části komentáře budou uvedeny překladatelské jevy, které se nedají zařadit ani do jedné z předcházejících kategorií. Patří sem případy, u kterých není zpočátku jasné, jak je přeložit, nebo jejich překlad přinesl více komplikací, než jsem od nich zprvu očekával.

О: Девушка была совсем не такая, как он представил. Пиджачок, юбка до колен – строгий офисный стиль. Высокая, но без худобы. Черные волосы уложены в простую гладкую прическу. Привлекательное лицо, но не такое, чтобы сразу врезалось в память. Очки и впрямь есть, но тоненькие, модные, не то настоящие очки, не то просто украшение... Лишь глаза насмешливые – именно таких глаз он и ждал.

Р: Дívka nebyla vůbec taková, jakou si ji představoval. Sáčko a sukně ke kolenům, typický styl oblečení sekretářky. Vysoká, ale ne hubená. Černé vlasy jí volně spadaly na ramena. Atraktivní tvář, ale ne natolik, aby se ihned vryla do paměti. Opravdu měla brýle, ale s tenkou obroučkou, která je teď v módě. Neplní jen svůj účel, ale slouží zároveň jako ozdoba...

Příklady budou následovat podle jejich pořadí v odstavci. *Строгий офисный стиль* nelze jednoduše převést jako kancelářský styl či formální oblečení. Na zvolenou variantu překladu mne přivedly až nápady a postřehy spolužáků na hodině Překlada uměleckého textu, kde se objevila spousta variant.

Черные волосы уложены в простую гладкую прическу – tuto větu jsem konzultoval s rodilým mluvčím a ten mi poradil variantu *černé vlasy byly učesány do prostého hladkého účesu*, tedy víceméně doslovný překlad. Avšak v mém povědomí a fantazii tato věta vyvolává spíše obraz vlasů, jejichž prameny splývají podél tváře a šíje na ramena dívky, proto jsem dal přednost své vlastní variantě a použil překlad vyvolaný mou fantazií.

Тоненькие очки jsem se rozhodl přeložit jako brýle s tenkou obroučkou z důvodu, že nic jiného tím nemohlo být myšleno. Avšak se zbytkem souvětí nastaly menší komplikace, neboť jsem nemohl přijít na správnou variantu vystihující přesně a výstižně ruský popis brýlí. Opět se mi ale naštěstí dostalo pomoci od studentů v uměleckém překladu, za což jim děkuji.

O: *контролировать сфинктеры*

P: *kontrolovat svěrače*

Slovo odvozené od anglického sphincter, které mne donutilo vyhledat jeho význam na anglických zdrojích. Podle několika článků a obrázků jsem nakonec dospěl k závěru, že jeho správný překlad je *svěrač*, což mi potvrdili i přátelé studující na lékařských fakultách.

O: *Увы, мы не волшебники.*

P: *Neděláme zázraky.*

Původní variantě překladu *nejsme mágové* bylo vytknuto, že na české prostředí působí příliš uměle, a normální člověk by nic takového neřekl. Proto jsem vyhledal podobné rčení v českém jazyce a jako vhodnější ekvivalent zvolil *neděláme zázraky*.

O: *К счастью, мы к тому моменту уже нашли арсенал...*

P: *Naštěstí jsme tou dobou už věděli, kde je zbrojnice...*

Nabízel se i překlad „*Naštěstí jsme tou dobou už měli zbraně...*“, ale lepší se mi zdála varianta se zbrojnicí. Ano, může to působit poněkud zastarale a dá se namítat, že zbrojnice byly ve středověku, nicméně jakožto velký fanoušek a přívrženec žánru science-fiction mám přečteno mnoho knih v něm psaných a velice často se slovo zbrojnice používá. Proto jsem je zvolil a použil i já.

O: *обыкновенный котенок породы московский подвальный*

P: *nejobyčejnější moskevské pouliční kotě*

Zde jsem pouze vypustil překlad slova *порода (plemeno)* a zestručnil tím překlad, avšak nedošlo k žádnému posunu ve významu.

O: *посылаете сигналы SOS*

P: *vysíláte signály SOS*

Zde je zajímavé, že všemi uznávaná a, řekl bych, mezinárodní zkratka SOS se v ruštině vyskytuje a píše latinkou, nikoliv azbukou.

O: *давным-давно в далекой-далекой галактике*

P: *kdysi dávno, v jedné předaleké galaxii*

Kdo zná kultovní sérii filmů Star Wars, ihned pozná úvodní slova, která doprovází počáteční znělku. Vystihují význam ruského originálu a opět v plné míře upoutají pozornost čtenáře.

6. ZÁVĚR

Cílem této práce bylo seznámit čtenáře se Sergejem Lukjaněnkem jako se světoznámým spisovatelem žánru fantasy a science-fiction. K tomuto účelu slouží krátká stať o autorovi, uvedená na začátku práce, a následně překlad úvodních dvou kapitol románu Konkurenti, který je jedním z nejnovějších děl, která Lukjaněnko vydal. Dále bylo zjištěno, že v ruském jazyce se i v dnešní době vyvíjejí a objevují nová slovní spojení a frazeologismy, které buď nahradí některé starší, nebo se používají společně s nimi. Překlad takovýchto částí textu patřil k obtížnějším prvkům práce a přinesl mnoho nových poznatků i mně coby překladateli.

K nejobtížnějšímu bodu celé práce řadím překlad reálií, které jsou v textu zmiňovány velmi často v podobách, ve kterých se vyskytují v běžné hovorové řeči, a proto bych je nebyl schopen přeložit správně bez pomoci článků na ruském internetu, map a nezbytných konzultací s rodilým mluvčím.

Dalším rysem typickým pro úvodní dvě kapitoly románu je používání anglicismů a slov, jejichž původ lze dohledat v angličtině. Jedná se zejména o první kapitolu, kde se vyskytují fonetické přepisy slov jako fireball, gamer apod.

Závěrem je možné říci, že cíl práce byl splněn a čtenář po jejím přečtení je schopen udělat si určitou představu o spisovateli, jeho stylu a o charakteru jeho knih a povídek. Já sám jsem pak poznal, že k tvorbě kvalitního překladu a komentáře vybraných překladatelských jevů je nutno nejprve nastudovat odpovídající odbornou literaturu zaměřenou na problematiku překladu a seznámit se s reáliemi, které jsou v textu zmíněny. Díky této bakalářské práci jsem pak mohl po dobu jejího psaní a tvorby proniknout do práce překladatele a vžít se do jeho role. Tato zkušenost se ukázala jako velmi cenná, protože jsem pochopil, že úkolem překladatele není pouze převést text z jednoho jazykového prostředí do druhého, ale je také nutné zachovat spisovatelův styl a celkový ráz textu. Proto je nezbytné vybírat z několika variant překladu tu, která se jeví jako nejvhodnější z hlediska dosažení výše uvedeného cíle.

7. RÉSUMÉ

Tématem této bakalářské práce je komentovaný překlad části románu současného ruského autora. Jakožto cílový autor byl vybrán celosvětově známý spisovatel žánru science-fiction a fantasy Sergej Vasiljevič Lukjaněnko, z jeho děl pak román Konkurenti. Požadavkem na autorovo dílo bylo, aby dosud nebylo přeloženo do češtiny, což román Konkurenti, vydaný v Rusku v roce 2008, splňuje.

Před samotným překladem a následným komentářem bylo nutné nastudovat a načíst potřebnou a doporučenou literaturu, týkající se problematiky překladu, a vyhledat slovníky, knižně vydané i internetové, které budou při procesu překladu potřeba. Znalosti a vědomosti získané při četbě jsem se pak snažil v co největší míře uplatnit.

Pro překlad byly vybrány úvodní dvě kapitoly románu. Jedná se o uměleckou literaturu, a proto se v textu vyskytly frazeologismy, ustálená slovní spojení i popisy míst, které se obtížně hledají ve slovnících, nebo v nich vůbec nejsou. V těchto případech byla nutná konzultace s rodilým mluvčím. Protože jde o knihu vydanou v posledních letech, objevovaly se v zde často nové výrazy či skutečnosti, které bylo nutné vyhledat v aktualizovaných zdrojích na internetu. Text jsem se snažil překládat tak, aby byl co nejsrozumitelnější pro českého čtenáře a aby pro něj byl i zajímavý a poutavý. Zároveň byla dodržena významová rovina úryvku a text se neodchýlil od stylu a jazyka, ve kterém byl psán.

Teoretickou část představuje komentář překladu, skládající se z pěti částí: překlad reálií, překlad frazeologismů a ustálených slovních spojení, bezekvivalentní lexikum, překlad antroponym a abionym, ostatní překladatelské jevy. U každé kapitoly jsou uvedeny příklady.

Na komentář překladu navazuje závěr celé práce, kde se hodnotí, jestli práce splnila své cíle apod.

Dále následuje resumé v českém a ruském jazyce. Práci pak uzavírá bibliografie. Jako příloha je uveden originální text úryvku románu Konkurenti.

8. РЕЗЮМЕ

Темой настоящей бакалаврской работы является перевод отрывка из романа «Конкуренты» современного русского писателя Сергея Васильевича Лукьяненка с комментарием. Для перевода мы выбрали именно вышеприведенного автора, потому что он является одним из самых известных мировых писателей жанра фэнтези и научной фантастики. Кроме того, роман «Конкуренты», изданный только в 2008 г., пока не был переведен на чешский язык. Следующим мотивом для выбора книги современного автора является также факт, что книга содержит новую лексику и словосочетания, что представляет хорошую основу для нашего последующего комментария.

Данная работа состоит из двух основных частей – теоретической и практической. Хотя сам перевод является практической частью, мы решили привести его первым в настоящей работе. Нам кажется, что необходимо сначала узнать о чем роман, прочесть его перевод и только потом перейти к теории и в комментарии к переводу просмотреть переводческие проблемы дополненные конкретными примерами из нашего отрывка. Отрывок из романа состоит из первых двух глав всего романа. Хотя выбранный отрывок превышает требования объема настоящей бакалаврской работы, мы решили привести перевод целых двух глав, чтобы сюжет не влиял на читателя незаконченным. Последующая теоретическая часть представлена самим анализом перевода, комментарием проблематики перевода художественного текста и объяснением выбора определенных эквивалентов при переводе с русского на чешский.

Далее мы посмотрим подробнее на отдельные части и главы настоящей работы. В введении представлена сама тема нашей бакалаврской работы. Сверх того, в данной части приводятся аргументы, которые объясняют выбор автора Сергея Лукьяненко и его романа «Конкуренты» для перевода, а также конспект отдельных глав работы.

В первой главе говорится о писателе, его жизни, образовании, современной жизни, о стиле и жанре, которому он посвятил свое творчество. Сергея Васильевича Лукьяненка считают одним из самых известных мировых и русских писателей жанра фэнтези и научной фантастики. Его произведения очень оригинальны, он часто издает новые книги. Во второй главе приведено краткое

содержание романа. В романе сменяются две линии сюжета – линия повседневной жизни и линия фантастики. Главным героем романа является журналист Валентин и все начинается одного вечера, когда он найдет чудное объявление агентства по найму персонала «Звездный час», которое ищет людей для компьютерной игры и обещает, что люди могут прожить приключения таким образом, как бы они были в глубоком космосе игры. Данное объявление привлечет его интерес. Валентин позвонит в это агентство, придет по причине разговора, и так как он хочет написать о нем статью, он согласится с тем, что будет играть. С этого момента в книге появляется вторая линия сюжета – она касается жизни Валентина в космосе а вторая касается его обычной жизни на Земле. В течение времени он познакомится с одной женщиной как в игре, так в обычной жизни а соединенными усилиями они раскрывают тайну агентства «Звездный час» и обстоятельства ее возникновения а существования. Третья часть практической части представлена самим переводом первых двух глав романа «Конкуренты», который занимает приблизительно 30 нормостраниц.

В теории перевода приводится, что перевод — это перенос информации из текста исходного языка в текст целевого языка. Хорошие переводы должны быть эквивалентными, причём, с точки зрения перевода художественного текста, перевести смысл текста важнее, чем сохранить формальные языковые средства. Согласно приведенной дефиниции, мы стремились в данной работе к содержанию не только смысла текста, но и стиля писателя. Так как роман был издан только три года назад, в нем находится много современных понятий, англицизмов, т.е. заимствованных из английского языка слов, и новых выражений, с которыми при переводе на чешский язык необходимо правильно сравниться.

После перевода выбранного нами отрывка из романа «Конкуренты» следует теоретическая часть представленная комментарием. Первая подчасть комментария посвящена переводу реалий, а именно географическим названиям, аббревиатурам, названиям улиц и именам персонажей, общеизвестным русскому читателю, но для чешского читателя данные имена не имеют значения и понятия. Для переводчика вышеуказанные переводы представляют такую реальность, что он нужен искать их значения в разных книгах и сайтах и если он здесь не найдет нужную информацию, он должен спрашивать носителей языка, чтобы узнать правильное значение слов и словосочетаний.

Вторая подчасть посвящена переводу и комментарию фразеологизмов и устойчивых словосочетаний. Настоящая категория для переводчиков одна из самых сложных и трудных, так как фразеологизмы и устойчивые словосочетания устанавливались в ходе истории и среды отдельных народов и они отличаются народ от народа. И такая реальность ведет к тому, что переводчики должны искать и выбирать правильные и подходящие эквиваленты на своем родном языке, чтобы читатель их народа понимал значение фразеологизма в данной ситуации.

В третьей подчасти уделяется особое внимание безэквивалентной лексике. В каждом языке появляются слова, словосочетания, наименования и реалии, которые не имеют правильного и точного эквивалента в языке переводчика. Данные выражения называются безэквивалентной лексикой. В таких случаях имеет переводчик несколько возможностей, как осуществить их перевод: перевести языковую единицу приблизительно, описанием, или с помощью замена мофрем (такой процесс называется калькирование). Также можем переписать слово с помощью транскрипции или транслитерации или образовать неологизм.

Следующая часть комментария анализирует перевод собственных имен людей и названий и имен разных вещей, зданий, конструкций, торговых марок или природных явлений. Собственные имена могут появляться в тексте в своем официальном виде, или там могут быть их разговорные или уменьшительные формы. В таком случае мы должны перевести их так, как бы личность, о которой идет речь, назвал чешский читатель.

Последняя подчасть комментария обращает внимание на другие переводческие проблемы. Это значит, что мы в приведенной статье анализировали такие явления, которые кажутся, по какому-либо пути, интересными и у которых возникли или могли бы возникнуть проблемы с их переводом. В данную категорию принадлежат, например, биологические названия, заимствованные из латинского или английского языков, описания общего вида людей и написание одной международной аббревиатуры. В некоторых случаях здесь использован приблизительный перевод или перевод с помощью фантазии.

В заключении нашей работы последующей теоретической части ч комментарием приводятся итоги нашего исследования и упоминается также цель настоящей работы, т.е. ознакомление чешского читателя с романом современного русского автора. В порядке приложения в бакалаврскую работу входит

оригинальный текст переводимой части романа «Конкуренты», автором которого является Сергей Васильевич Лукьяненко.

В заключение к настоящей работе можно, во-первых, отметить, что в русском языке существует много слов, происхождение которых должно искать в других мировых языках, как, например, в английском языке. Во вторых, в течение времени и жизни народа появляются новые и новые фразеологизмы и устойчивые словосочетания, которые или вознаграждают древние, или медленно проникают в мысль и язык людей. И, в третьих, русские писатели часто используют сокращенные названия улиц или мест в столице страны, думая, что читатели узнают, о которых местах речь идет.

9. BIBLIOGRAFIE

- Hrdlička, M. (2004), *Antologie uměleckého překladu*. Ostrava: Ostravská univerzita, Filozofická fakulta
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Sergej_Vasiljevi%C4%8D_Lukjan%C4%9Bnko
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Vlastn%C3%AD_jm%C3%A9no
- <http://dic.academic.ru/>
- <http://maps.google.cz/>
- http://ru.wikipedia.org/wiki/Лукьяненко,_Сергей_Васильевич
- http://www.lukianenko.ru/biography_rus/
- <http://www.sokr.ru/>
- Kufnerová, Z. (2009), *Čtení o překládání*. Jinočany: H&H Vyšehradská s.r.o.
- Kufnerová, Z. a kol. (1994), *Překládání a čeština*. Jinočany: H&H Vyšehradská s.r.o.
- Levý, J. (1963), *Umění překladu*. Praha: Československý spisovatel
- Mounin, G. *Teoretické problémy překladu*. Praha: Karolinum, 1999, s. 77
- *Parémie národů slovanských II*. Sborník příspěvků z mezinárodní konference konané v Ostravě ve dnech 10. - 11. 4. 2004. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě
- *Translatologica Pragensia I-IV*. Praha: Univerzita Karlova
- Vencovská, M. (2002), *Rusko-český slovník*. Voznice: Leda
- Влахов С. , Флорин С. (1980), *Непереводимое в переводе*. Москва: Международные отношения

- Дубровин М. И., Паролкова О. (1981), Русские фразеологизмы в картинках. Москва: Русский язык
- Мокиенко В. , Степанова Л. , Малински Т. (1995), Русская фразеология для чехов. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého

10. PŘÍLOHA

Text prvních dvou kapitol románu Konkurenti od spisovatele Sergeje Vasiljeviče Lukjaněnka.

ЧАСТЬ ПЕРВАЯ

«ИМЕЮ КОМПЬЮТЕР – ГОТОВ ПИЛОТИРОВАТЬ!»

ГЛАВА ПЕРВАЯ,

в которой Валентин читает странное объявление, знакомится со странными людьми и желает странного

Объявление висело на столбе между «Сдам квартиру **только русской** семье, **только без детей**, дорого!» и «Сниму венец наивности в делах». Вначале Валентин раздраженно посмотрел на первое объявление. Интересно, понимал ли пишущий, что если жилье будет сдаваться лишь бездетным русским семьям, то скоро русских вообще не останется?

Второе объявление вызывало, скорее, одобрение. Венец наивности в делах снимать надо. Пусть даже придется заплатить очередному шарлатану, выдающему себя за магистра белой, черной и серо-буро-малиновой магии.

Валентин достал сигареты и закурил.

«Венца наивности» у него не было. Квартира была. Семейой обзаводиться он пока не намеревался.

А потом его взгляд привлекло третье объявление.

Во-первых, оно было написано от руки. Очень аккуратным разборчивым почерком, но от руки. Во-вторых, по наглости, циничности и глупости оно не имело себе равных.

«Требуются пилоты орбитальных бомбардировщиков, космоистребителей, кораблей техподдержки. Возраст – от 18 до 45 лет, пол не имеет значения. Высокая оплата, медицинское обслуживание, страхование жизни. Контракт на срок от 3 лет. Обращаться по телефону: 8 916 654 0650».

Внизу объявление было разрезано на бумажную бахрому с номером телефона. Часть полосок была уже оторвана.

– Дим, глянь. – Валентин окликнул приятеля, топчущегося на обочине с поднятой рукой. Обычно в Москве такси ловится быстро, но сегодня был не их день. Точнее – не их вечер.

Дима подошел, глянул, не опуская вытянутой в сторону проспекта руки. Другой рукой он держал за веревочный хвостик коробку с тортом, что придавало его долговязой фигуре сходство с подъемным краном.

– Игра.

– Что?

– Играют, говорю. Делать людям нечего, они и играют. Одни становятся эльфами и воюют с чудовищами. А другие в космосе воюют. Компьютеры сожрут человечество, вот увидишь. Вместо того, чтобы делом заниматься, люди дурью маются. Геймеры...

– Уверен?

Дмитрий сплюнул.

– Нет, конечно. Это на самом деле вербуют во французский космический легион... Валька, ты чего? У меня брат все вечера за такими играми просиживает, скоро из института вылетит и в армию загремит. И я тебе скажу, что это ему пойдет на пользу! Поумнеет. А то у парня всех радостей в жизни, что он – маг первого уровня и умеет файerbeолами кидаться. Даже девчонка его бросила...

Взвизгнув тормозами, к обочине с третьего ряда метнулась разболтанная «шестерка». Предоставив приятелю торговаться с кавказцем-водителем, который вначале зарядил цену в пятьсот рублей, а потом стал спрашивать, как проехать с шоссе Энтузиастов на проспект Андропова, Валентин изучал объявление.

Что-то его смущало. Несмотря на вполне убедительное объяснение.

Он протянул руку и оторвал полоску бумаги с телефоном.

Бумага. Вот что его смутило.

Мокрый грязный фонарный столб, который обдают брызгами машины, по которому струится дождь, на который садится пыль. Все объявления, хоть и наклеены недавно, серые и промокшие.

А этот листок – белый и сухой.

Почему сухой-то?

Валентин рывком сорвал объявление целиком и бросил под ноги в грязную лужу. Придавил носком ботинка. Убрал ногу.

Листок аккуратным белым прямоугольником всплыл из воды. На нем не было ни капельки, ни пятнышка.

– Черт... – Валентин нагнулся и подобрал бумагу. На ощупь – бумага как бумага.

Сухая и чистая.

– Валька! – Дмитрий уже забирался на переднее сиденье.

Спрятав объявление в карман, Валентин последовал за приятелем. В его руках весело позвякивал пакет с бутылкой шампанского и бутылкой коньяка.

Когда тебе нет еще и тридцати, каждый день рождения радует – как свой, так и чужой. Это позже начинаешь воспринимать неумолимо сменяющиеся цифры с раздражением: «и куда так спешить?».

Валентин курил на балконе восьмого этажа старой панельной многоэтажки. На этаж выше кто-то тоже смолил сигарету, но аккуратно, пепел вниз не стряхивая. За спиной Дима громко, в лицах, рассказывал анекдот про бедного инженера, которого взялась подвезти в Южное Бутово прелестная блондинка на дорогом кабриолете. Девчонки радостно хихикали.

На день рождения Юльки Валентин попал случайно. Похоже, Диме просто требовался спутник – холостой и в меру привлекательный, чтобы проводить домой Юлькину подружку... ну, или хотя бы вовремя увести и посадить в такси. На именинницу у Дмитрия были свои планы. Валентин же, весь вечер общаясь с подружкой, понял, что у него никаких планов нет. Нет, поначалу девчонка ему понравилась. Но, господи, какая же она оказалась пустая!

Да, а вот лет десять... что там десять, лет пять, даже года два назад, это бы его ничуть не смутило! Не в институте же собрался с ней вместе учиться...

– Я старею, – сказал Валентин вполголоса. Выпитый коньяк требовал общения вслух.

– Это со всеми случается, – немедленно поддержали его с девятого этажа. – Не переживай.

Валентин поморщился и полез в карман за новой сигаретой. Черт бы побрал этих разговорчивых старичков-пенсионеров... Пальцы наткнулись на листок бумаги. С невольным раздражением Валентин вытащил листок (чистый, немятый), взял за краешек и поднес к уголку зажигалку.

Язычок пламени радостно лизнул бумагу.

Валентин ждал, пока колесико дешевой одноразовой зажигалки не раскалилось от огня. Потом осмотрел объявление, поднеся его к окну в комнату. Стер пальцами копоть.

Листок был целый.

Даже не обугленный.

Наверное, пластик. Есть же пластик, очень похожий на бумагу? Кажется, австралийские деньги на таком печатают. Или новозеландские? С виду как бумага, а не порвешь и не сожжешь...

Кому потребовалось писать дурацкое объявление на такой редкой бумаге?

Проклиная себя за глупость, Валентин достал мобильник и набрал телефонный номер. Пятница, одиннадцать часов, никто не ответит...

– Агентство по найму персонала «Звездный час» слушает! – ответил веселый молодой женский голос.

– Э... это очень хорошо, что слушаете. – Валентин ухмыльнулся. Игроки. Фанаты. Вывесили на столбе свой мобильный номер и готовы даже ночью отвечать. – Я звоню по объявлению. «Требуются пилоты...»

– Орбитальных бомбардировщиков, космоистребителей?

– Да.

– Ой, забыли снять, – сокрушенно ответили в трубке. – С пилотами уже как-то разобрались, сейчас больше требуются десантники, технические работники, повара, врачи...

– Ага. Значит, зря побеспокоил, – с сарказмом произнес Валентин.

– Нет, нет, что вы! Это наша оплошность... так что мы изыщем для вас место. Из резервов. Что вас более привлекает – бомбардировщики, истребители, линейные корабли? Я бы посоветовала начать с истребителей, если, конечно, у вас нет опыта космических сражений.

– Как-то не довелось, – вздохнул Валентин. И неожиданно для себя самого добавил: – В ПВО служил.

– Ну, с какой-то стороны – смежная область, – хихикнула девушка. Почему-то Валентин сразу представил ее – худенькая, рыженькая, с веселыми глазами под строгими круглыми очками. Нет уж, еще телефонных романов с безумными игроками ему не хватало! – Значит, летного опыта не имеете?

– Не имею.

– Сколько вам лет?

– Тридцать пять. С половиной.

– Какие-нибудь серьезные болезни?

– Хроническая наивность.

Девушка хихикнула, будто он пошутил невесть как удачно.

– А летать не боитесь? С парашютом прыгали?

– Не боюсь, – мысленно Валентин добавил «особенно, когда выпью». – Не прыгал.

– Ну ничего, это не страшно, – утешила его девушка. – Приходите, мы все обсудим.

– Когда приходите?

– Да хоть сейчас. – В трубке опять засмеялись. – Мы работаем круглосуточно.

– И куда?

– Огородный проезд, дом пять. Спросите Инну. Рассказать, как добираться?

– Разберусь. – За спиной Валентина открылась дверь, и он, неожиданно смутившись, прервал связь.

Дмитрий заговорщицки подмигнул ему и громко сказал:

– Валек, ты Верочку до дома не проводишь? У нее родители строгие, поздно возвращаться не велят...

Верочка давно уже вышла из того возраста, когда согласовывают с родителями время вечернего возвращения домой. Но Валентин покорно подхватил под руку хихикающую Верочку и двинулся в прихожую.

Предусмотрительный Дима, которому не терпелось остаться с Юлей наедине, вызвал такси к подъезду. Валентин пропустил вперед Верочку, забрался следом.

– Куда едем? – равнодушно поинтересовался таксист. Верочка выжидающе посмотрела на Валентина. Тот благодушно улыбнулся в ответ.

– Семнадцатый проезд Марьиной Рощи, – мрачно ответила Верочка. Похоже, несмотря на «строгих родителей», она не оставляла надежду заночевать у Валентина. – Там, на углу с Огородным проездом...

Валентин вздрогнул.

* * *

Несмотря на ночное время, дверь была приоткрыта. Изнутри, из ярко освещенного коридора, доносилось бормотание телевизора. Шел футбол. Валентин помялся у двери, изучая табличку «Агентство по найму персонала „Звездный час“, круглосуточно, без перерывов и выходных».

Интересные дела. Здание никак не походило на обитель игроков. Большое офисное здание... наверняка недешевая аренда...

Требуются пилоты, значит?

Валентин вошел и сразу наткнулся на взгляд охранника, сидящего за столом. Похоже, пока он медлил у дверей, охранник, оторвавшись от портативного телевизора, где транслировали футбольный матч, наблюдал за ним по настенному монитору.

– Проходите, проходите, – дружелюбно сказал охранник. – Вы, наверное, Валентин Сафонов? По коридору, третья дверь налево...

Валентин не шевельнулся.

– Да, да, вы не называли имени. – Лицо охранника было воплощенным дружелюбием, что не так уж и просто для человека ростом под два метра, с квадратным подбородком и несколько раз ломанным носом. – Но у нас работа такая. Проверили номер мобильного, посмотрели, что вы за человек...

– И как? – уточнил Валентин.

– Мы очень любим журналистов!

Валентин с сомнением покачал головой. И офис у них... дороговат для компьютерных игроков. И методы проверки – как в крупной корпорации. Но при этом демонстративное признание в том, что провели негласную проверку.

– Гол! – завопили в телевизоре. Охранник прильнул к маленькому экрану, потеряв к Валентину всякий интерес.

– А мы очень любим загадочные объявления, – сказал Валентин и прошел мимо охранника. Первая дверь, вторая...

Третья дверь была распахнута настежь. Просторная комната с четырьмя столами для приема посетителей. На каждом столе – компьютер, папки с бумагами. На подоконнике – чайник, чашки, коробки с печеньем и конфетами. В общем – обычная контора.

Занят был лишь один стол.

– Инна? – спросил Валентин.

Девушка была совсем не такая, как он представил. Пиджачок, юбка до колен – строгий офисный стиль. Высокая, но без худобы. Черные волосы уложены в простую гладкую прическу. Привлекательное лицо, но не такое, чтобы сразу врезалось в память. Очки и впрямь есть, но тоненькие, модные, не то настоящие очки, не то просто украшение... Лишь глаза насмешливые – именно таких глаз он и ждал.

– Проходите, Валентин. – Девушка привстала, указывая на стул. – Садитесь. Чай, кофе?

– Потанцуем... – буркнул Валентин, усаживаясь. – Скажите, Инна, с какой стати вы устроили это... это детективное расследование? И по какому праву?

Девушка посмотрела на него честными и наивными глазами.

– Ну так ночь на дворе, Валентин Андреевич! Мало ли кто придет... страшно. А Васильич у нас хоть и ветеран спецподразделений и вообще мужчина серьезный, но один... Я и попросила – ты хоть глянь по телефонной базе, кто звонил, кем работает...

– Такие базы данных – незаконны, – сказал Валентин.

– Да вы что? – Инна округлила глаза так картинно, что сомнений не было: «включила дурочку». – Правда? А я на Савёле купила, думала – раз продают, значит, можно... Ну мы больше не станем ею пользоваться. Мы честные люди, мы не какие-нибудь мошенники...

– Да не валяйте вы комедию, – брезгливо сказал Валентин. – Да, я журналист. Да, пришел потому, что интересный материал можно найти и на столбе. Ну так как... требуются пилоты?

– Я нашла для вас одну вакансию! – Инна даже засмеялась и легонько захлопала в ладоши. Потом посмотрела на Валентина с сомнением. – Или... или вы совсем не интересуетесь такой работой? Вам нужен только этот... репортаж?

– Интересуюсь.

– Тогда смотрите. – Инна привычным движением развернула к нему монитор. Набрала на клавиатуре адрес www.starquake.ru. Щелкнула пальцем по вводу.

– Звездотрясение, – мрачно сказал Валентин, глядя на экран, где вращалась несуразная с виду, но очень разноцветная космическая станция. Космос черный-черный, звезды яркие и разноцветные, мельтешат какие-то кораблики, исчезают в радужных всполохах. – Игра?

– Игра, – с улыбкой подтвердила Инна. Валентин кивнул:

– И вам требуются пилоты для игры. Звездотрясуны.

– Какой вы смешной. – На этот раз Инна улыбаться не стала. – Для игры? Можно сказать и так. А можно – иначе.

– Ну так расскажите и так, и эдак.

– Это игра, – сказала Инна. – Разумеется, всего лишь игра. Но представьте себе, что давным-давно в далекой-далекой галактике все это происходит на самом деле. Космическая платформа с ангарами, лабораториями, складами. Планеты – необитаемые. Корабли. Все хорошо, да вот только не хватает людей.

– Пилотов?

– И пилотов тоже. Вы можете просто играть... а можете – отправиться туда... – Девушка кивнула на экран. – И попытаться поиграть всерьез...

– Ага. – Валентин с любопытством посмотрел на Инну. – Итак, вы предлагаете поиграть... ну, или на самом деле завербоваться в пилоты?

– Допустим. – Девушка кивнула.

– А высока ли оплата? Работа-то сложная и опасная. – Валентин с удовольствием перешел на серьезный и душевный тон.

– Но зато сколько приключений и впечатлений! Впрочем... все, что вам удастся заработать, вы вправе привезти на Землю.

– Соблазнительно. – Валентин покивал, внимательно оглядывая комнату. Нет ли скрытых камер? Любят телевизионщики развлекаться, снимать все эти бесчисленные шоу и розыгрыши... – Но дела, работа, старушка мама, детки малые...

– Мама ваша не старушка, детей у вас нет, – равнодушно ответила Инна. – Впрочем, никто не пострадает от вашего отсутствия. Дело в том, что вы останетесь на Земле.

– Почему-то не удивлен...

– И одновременно отправитесь в далекий космос. Ваше тело воссоздадут на станции, – она кивнула на экран, – и перепишут в него ваше сознание. Очень удобно.

– А... – протянул Валентин, включаясь в игру. – Удобно! Только можно не мое тело? Я хочу быть повыше, помускулистее... Еще я хочу быть негром...

– Не получится. Вы прожили почти двадцать девять лет в этом теле. Конечно, оно не в лучшей форме. – Инна мягко улыбнулась, смягчая резкость своих слов. – Но к чужому телу вам придется привыкать годами. Вначале – привыкать дышать, есть, пить, контролировать сфинктеры. Потом – ходить, бегать, говорить. Нет, овчинка выделки не стоит. Если вы примете наше предложение, то окажетесь именно в своем теле. Ну... разве что цвет кожи... – Инна задумалась. – Если вы очень настаиваете...

Валентин оторопело смотрел на нее.

Как-то все пошло не так.

Они ведь оба прекрасно понимают, что это лишь игра! Шутка! Ему должны были пообещать хоть мускулатуру Валиева, хоть гибкость Джеки Чана! Всерьез обосновывать невозможность смены тела – это перебор.

– Боюсь, что и с цветом кожи могут возникнуть проблемы, – сообщила Инна. – Белый человек с черной кожей – это всего лишь крашенный белый. Чтобы стать негром, вам придется несколько изменить всю физиологию. Но вы не переживайте, белым быть совсем неплохо.

Они молча смотрели друг на друга.

– А если я погибну... там? – Валентин кивнул на дисплей. – Меня вновь оживят?

– Нет, конечно же. Во-первых, если вы погибнете, то этим покажете свою недостаточную квалификацию. А во-вторых, человек не может воскреснуть после смертного шока. Одно дело скопировать живого и здорового человека. Другое – воскрешать мертвого. Увы, мы не волшебники.

Обычный офис. Недорогие крутящиеся кресла. Корейские мониторы. Чайник на подоконнике. Печенье и конфеты.

– А кто вы? – тихо спросил Валентин.

Инна выдержала несколько секунд паузы. А потом вновь улыбнулась:

– Мы? Конечно же, мы – агентство по найму персонала «Звездный час». Привлекаем людей для участия в компьютерной игре. Нет, вы же не допускаете всерьез, что... Или допускаете?

Валентин встряхнулся.

– Поскольку я собираюсь написать статью про современные игры, то будем считать, что допускаю... Так, скажите, а каков мой интерес, если я остаюсь на Земле, а туда, – он кивнул на дисплей, – отправится мой двойник? Будете присылать мне отчеты о его приключениях?

– Зачем же? Подключайтесь к игре, наблюдайте... А через три года, если все будет в порядке...

– Мой двойник приедет ко мне и придется выправлять ему документы?

Инна засмеялась.

– Нет, конечно же. Просто его сознание переписут обратно вам. И вы будете помнить не только свою московскую жизнь, беготню по редакциям, интервью с капризными звездами, посиделки с друзьями – а еще и приключения среди звезд, сражения, тайны, открытия...

– Звучит заманчиво. – Валентин кивнул. – Итак... допустим, я согласен.

– Допустим – или согласны?

– Согласен. Требуется что-то подписать?

– Да нет, зачем. Мы не формалисты. Согласие выражено в явной форме, все в порядке. Идемте, Валентин.

Вслед за девушкой Валентин вышел в коридор. Они прошли мимо закрытых дверей, мимо кулера с холодной и горячей водой, мимо кофейного автомата, каких-то унылых бюрократических циркуляров на стене и неизбежного «плана эвакуации при пожаре». В торце коридора, напротив входа, была еще одна дверь – массивная, обшитая деревом, но такой толщины, что походила на вход в банковское хранилище. Инна достала из кармана связку ключей. Один, второй, третий... Потом быстрый набор цифр на панельке кодового замка – панель засветилась зеленым, послышался писк зуммера.

– Ого, – сказал Валентин.

Инна повернулась к стене. Только сейчас Валентин заметил прикрученную рядом с дверью коробку из зеленовато-серого пластика. Из коробочки торчал окуляр с резиновой манжетой – Инна сняла очки и прижалась к окуляру, будто высматривая что-то. Коробочка пискнула. В двери раздалась щелчка, послышался легкий гул.

– Открывайте, – сказала Инна, снова пряча глаза под стеклами. – Дверь тугая...

Валентин потянул за ручку, ожидая увидеть за дверью что-то из декораций фантастических фильмов: лабораторию безумного ученого, с мигающими лампочками на огромных нелепых машинах, или ангар, посреди которого стоят «звездные врата» инопланетного дизайна...

За дверью была улица. Капало с крыши. Рябили от мороси лужи. Бездомный пес рылся в груде мусора возле переполненного бака. От бака ощутимо пованивало.

– Ресторан здесь, вечно мусор не вовремя вывозят, – извинилась Инна. – Проходите.

Валентин шагнул в дверь.

На миг он ощутил тоскливую холодную пустоту в груди – будто сердце засбоило, пропустило удар, замерло, раздумывая, не потребовать ли от хозяина отпуск... В глазах защипало. Нога ухнула в пустоту.

– Ступенька, милорд, осторожно, милорд! – весело напела за спиной Инна. – Не упадите!

Валентин протер ладонью глаза. Спустился по трем обшарпанным каменным ступеням. Посмотрел на Инну – темный силуэт в прямоугольнике открытой двери.

– Ну? И куда идти?

– Направо, потом снова направо. Выйдете обратно на Огородный проезд.

– А... – Валентин замялся. – А как же вы меня отправите в этот... дальний космос?

– А вы уже там. – Инна развела руками. – У нас все быстро и без бюрократии. Удачи, Валентин. Если через три года с вами *там* все будет хорошо, то с вами *здесь* свяжутся.

Дверь мягко захлопнулась. В ней что-то пощелкивало, будто задвигались невидимые ригели многочисленных замков. С улицы дверь оказалась металлическая, грубая, краска на стали облупилась.

Валентин выругался. Постучал в дверь кулаком.

Никакого эффекта.

От пары фонарей, освещавших двор, толку было мало. Валентин достал зажигалку, подсветил.

Ну да, с этой стороны ни ручки, ни замка. Глухое железо.

И кое-где на нем выцарапаны и написаны слова:

СВОЛОЧИ!

ВЕРНИТЕ МЕНЯ!

ПОПЛАТИТЕСЬ!

Но в основном надписи были нецензурными.

– Любители дешевых эффектов, – пробормотал Валентин. Пнул дверь, но осторожно, чтобы не отбить ногу, и пошел направо. Пес подозрительно покосился на него,

Валентин сделал вид, что подбирает с земли камень. Обиженно гавкнув, собака скрылась за баком.

Выйдя на Огородный, Валентин заколебался. Но все же подошел обратно к двери агентства.

Закрывается.

– Ну да. – Валентин постучал. Выждал, постучал еще.

Клацнули замки, дверь открылась. Заспанный пожилой человек с выпирающим над ремнем пузом недружелюбно спросил:

– Ну, чё тебе?

– А... – Валентин заглянул через его плечо. Телевизор на столе выключен, в коридоре свет погашен. – А мне в агентство!

– Пить надо меньше, – сказал охранник. – Ночь на дворе.

– Так вы же без перерывов и круглосуточно...

– Круглоуюточно! Какой дурак ночью пойдет в агентство?

Дверь захлопнулась.

Валентин посмотрел на табличку.

Агентство по найму персонала

«Звездный час»

Открыто с 10.00 до 19.30, перерыв с 13.00 до 14.15.

Почему-то его добила «четверть третьего».

– Не перерабатывают, – сказал Валентин сам себе с невольным восхищением. – Нет, вот ведь паршивцы!

Розыгрыш.

Дурацкий и умеренно сложный.

Но зачем?

– Очень смешно! – громко сказал Валентин. – Я постараюсь написать про вас такую же смешную статью!

На его беспомощную угрозу никто не отреагировал.

В довершение всего машину Валентин поймал только через полчаса, когда дошёл до лужам до Алтуфьевки.

ГЛАВА ВТОРАЯ,

которой я понимаю, что получил все сполна и даже больше того

На миг я ощутил тоскливую холодную пустоту в груди – будто сердце засбоило, пропустило удар, замерло, раздумывая, не потребовать ли от хозяина отпуск... В глазах защипало. Нога ухнула в пустоту.

– Ступенька, милорд, осторожно, милорд! – весело напела за спиной Инна. – Не упадите!

Я протер ладонью глаза.

Отнял руку от лица.

И замер.

Мусорного бака, бродячей собаки, луж – больше не было. Не было дождя.

Не было и двора, собственно говоря.

Маленькое квадратное помещение. Под потолком – несколько круглых плафонов, светящихся неярким белым светом. Один плафон раздражающе мигал. Стены, потолок, пол – все черное, металлическое, грубое, грязноватое. Особенно пол...

Я обернулся – за спиной оказалась невысокая прямоугольная арка. Тоже металлическая, но почище и матово-серая. От арки шел легкий запах озона.

Почему-то я не запаниковал.

Только сердце забухало в груди.

Собственно говоря, объяснение могло быть только одно. Для розыгрыша все было умпомрачительно сложно, в галлюцинации или гипноз я не верю. Выходит...

Выходит, я не на Земле?

Я в этом самом далеком-далеком космосе, куда так опрометчиво попросился. Требуются пилоты. Три года. Потом – возвращение... если выживешь.

Я вдруг представил, как там, на Земле, я вышел из здания и пошел, ругаясь и пребывая в полной уверенности, что над ним подшутили, ловить машину. Пальцы сжались в кулаки. Злиться на себя – глупо, но сейчас я злился. Даже больше, чем на прикидывающуюся простушкой Инну. Увидеть бы ее сейчас... так ведь осталась на Земле.

Выйдя на центр зала, я огляделся. Если я вошел... перенесся через эту арку, то должен быть и другой выход. Более обычный.

Словно в ответ на мои мысли, в стене заскрежетало. Гладко пригнанная, почти неразличимая дверь открылась вовнутрь.

И я увидел Инну.

Вот только облегчения мне это не принесло. Да, это была та самая девушка, которая только что открывала передо мной дверь. Вот только выглядела она совсем другой.

Комбинезон из серебристо-серой ткани, множество карманов, какие-то сумочки, притороченные к поясу, высокие ботинки, нашивки на рукавах... Что-то среднее между туристическим снаряжением и военной формой, обычно такое носят мужики, старающиеся выглядеть мужественнее. Кожаная планшетка в руке тоже добавляла милитаристских аллюзий.

Ну ладно, это, в конце концов, ерунда.

Очки в другой оправе – тоже мелочь.

И на светлые волосы можно не обращать внимания, для женщины перекраситься – все равно что для мужчины рубашку сменить.

А вот то, что на лице у Инны не было ни грамма косметики – вот это серьезно. Я таких девушек хорошо знаю. Они могут и ватник надеть, если на даче предстоит поработать. Но вот не подкрасить губы, глаза, хоть чуть-чуть за собой не поухаживать, перед тем как выйти на люди – никогда!

Я один такой случай знал. Из редакции, где мы вместе работали, девчонка-фотокорреспондент поехала на Кавказ, три месяца провела в «горячей точке». Когда вернулась обратно – вроде все было нормально. В глазах, правда, что-то неуютное появилось, но это если всматриваться. А вот про косметику она словно забыла. Нет, за собой следила, все было нормально, но вот помаду или тушь у нее ни в руках, ни на лице несколько месяцев обнаружить было нельзя. Будто она не понимала, зачем это вообще нужно.

– К чему весь этот цирк? – спросил я.

Инна поморщилась. Потом понимающе кивнула.

– Вас, очевидно, отправляла... я?

– Вы.

– Все не так, как вы подумали. Два года назад я сама завербовалась на Станцию. Так что извините... но за ту дуру, что сидит в офисе на Чистопрудном, я не отвечаю!

– Не на Чистопрудном. На Огородном проезде.

– О Господи, опять переехали... – Инна махнула рукой. – Вы как, в порядке? Пойдете со мной?

– А у меня есть выбор? Можно вернуться?

– Нет. Но вы можете упереться и сидеть здесь, пока не оголодаете. Силой вас никто никуда не потащит. Как вас зовут?

– Валентин.

– Меня Инна... впрочем, вы же знаете. Я здесь отвечаю за прием рекрутов. Идем?

Я пожал плечами.

Если это все правда, то никакого смысла бунить нет. Если я и впрямь стал жертвой невероятно сложного розыгрыша, то тем более. Напротив. Надо вести себя спокойно и невозмутимо, но одновременно иронично. Так, чтобы со стороны невозможно было понять – верю я в происходящее или изящно поддерживаю розыгрыш...

– Идем, конечно, – сказал я. – Раньше сядем, раньше выйдем.

Инна испытующе смотрела на меня. Потом переложила планшетку из правой руки в левую. Оказалось, что в руке, пряча под планшеткой, она держала пистолет – маленький, блестящий.

– Ого, – сказал я.

– Некоторые слетают с катушек, – пояснила Инна. Поколебавшись, спрятала пистолет в кобуру на поясе.

– И вы в них стреляете?

– Да это же парализатор! – Она улыбнулась. – Десять минут покоя и чуть-чуть позора.

– А позор откуда?

– Из мокрых штанов. Идите вперед, Валентин.

Она посторонилась, пропуская меня, – и я вышел в полутемный коридор метров десять длиной.

Неприятное ощущение, когда не до конца понимаешь, что происходит. Уж лучше неприятная правда, чем томительное ожидание.

– Вы все еще не можете понять, где находитесь? – спросила Инна.

– Да.

– Подойдите к окну.

Только тут я понял, что правая стена коридора не металлическая, а стеклянная, только серая, матовая, непрозрачная. Закрытая снаружи какими-то ставнями?

– Смотрите...

Инна что-то делала с наручными часами. Хотя – часы ли это были? Широкий браслет, большой экран...

Мне вдруг стало нестерпимо страшно. Захотелось, как это ни нелепо, выкрикнуть: «Не надо!».

Но было уже поздно – стекло стало прозрачным. Никаких ставней не было, наверное, само стекло было поляризованным.

За стеклом была бездна.

А в бездне – звезды.

Яркие – такие яркие, что казались огромными, хоть глаз и не чувствовал размера. Немигающие – не было воздуха, который заставляет их мерцать. Разноцветные – желтые, красные, белые, синеватые...

А где-то на самом краю окна переливалось и кружилось радужное свечение – будто северное сияние скомкали, подвесили в пустоте и закрутили вокруг оси. У меня перехватило дыхание – это было и красиво, и одновременно жутко.

Я оперся обеими руками о стекло, то ли стараясь убедиться, что между мной и космосом есть преграда, то ли чтобы удержаться на ногах.

– Теперь верите? – В голосе Инны слышалось сочувствие.

– Это же... не экран? – спросил я. – Это настоящее?

– Более чем.

Стекло снова помутнело.

Я повернулся к Инне – девушка смотрела на меня с любопытством и, кажется, с уважением.

– Некоторые начинают вопить, – сказала она. – Некоторые лезут в драку. А некоторые рыдают как дети.

– Почему вы покрасились? – спросил я.

– Чего? – Первый раз она растерялась.

– Почему вы выкрасили волосы?

– Я их не красила. Я блондинка. – Она вдруг покраснела, сильно и стремительно.

– Но... на Земле...

– Я крашу волосы в темный цвет, понятно? Потому что каждый идиот, который носит брюки, уверен, что блондинки – дуры и не думают ни о чем, кроме как о постели!

– А здесь?

– А здесь просто нет краски для волос! – Инна замолчала. Спросила: – Слушайте, Валентин, к чему был этот вопрос?

– В себя пытаюсь прийти, – честно сказал я. – А это лучше всего делать, задавая странные вопросы.

Инна фыркнула.

– Оригинальничаете? Идемте, у меня дел по горло. Вас никто не ждал, набор пилотов завершен неделю назад...

– Спасибо, мне уже сообщили.

– Слушайте! – Инна вдруг оживилась. – Вы всерьез хотите туда? – Она кивнула на стену. – Вам что, приключений хочется? Так приключения, знаете ли, часто бывают с печальным исходом.

– Что, есть варианты?

– Есть. – Инна кивнула. – Повар нужен позарез. Готовить умеете? Вы вообще-то кто по специальности?

– Журналист.

– Боже, ну и подвалило счастье. – В голосе Инны прозвучало разочарование. – Акула пера...

– Не любите журналистов?

– При чем тут любишь – не любишь? Нет у нас тут потребности в журналистах... Врачи, повара, техники... Машина есть?

– Есть, – признался я и зачем-то добавил: – «Рено».

– Да хоть бы и «роллс-ройс». Любите в железках возиться, чинить там чего-нибудь?

– Я карбюратор от аккумулятора не отличу.

– Ну и мужики пошли. – Вот теперь Инна выглядела удовлетворенной. – Похоже, руками что-то делать только китайцы могут. А вам... или летать и стрелять, или всякой дурью заниматься. Неделю назад скрипача прислали, представляете?

– Скрипач не нужен?

– Не нужен, но пристроили... куда ему в космос-то. Теперь в баре пиликает. Хорошо хоть скрипка с ним была... Нет, ну вы представьте, домашний мальчик восемнадцати лет из хорошей семьи, по имени Леонид Левинсон поссорился с мамой и завербовался к нам. В иллюминатор посмотрел – и грох в обморок! Скрипку, однако, перед тем как упасть, бережно прижал к животу.

– Инна, я очень люблю тех, кто много говорит, – сказал я. – Но если бы вы вначале ответили на мои вопросы, нам обоим было бы проще.

Девушка замолчала. Испытующе посмотрела на меня, кивнула:

– Хорошо. Заслужили крепкими нервами. Профессиональное, наверное? Идемте, сядем спокойно, я вас угощу кофе и отвечу на все вопросы. Поверьте, скрытничать никто не собирается... так же как и возиться с вами...

* * *

Если бы не иллюминатор, я бы решил, что нахожусь в обычной однокомнатной квартире. Стены оклеены обоями – желтенькими в полосочку, потолок вроде как пластиковый, натяжной, но самый обычный, матово-белый, в центре свисает лампа на три рожка из мутного стекла. На полу темно-серый линолеум, расцветка «мечта лентяя». Мебель простенькая, как из ИКЕИ, но вполне обычная – в углу диван-кровать, рядом гардероб, посередине стол и три стула, у стены шкаф с полупустыми полками: немного книг, маленький музыкальный центр, немного дисков, немного всякой мелочевки, что всегда накапливается на полках. Одна дверь, наверное, в ванную комнату. Другая, открытая, на крошечную кухню.

Если бы не иллюминатор...

Пока он был задернут шторами, я ничего и не замечал. Но Инна усадила меня за стол и отдернула занавеску.

А за ней было круглое окно диаметром в метр, за окном – черный космос и разноцветные звезды.

– Настоящий иллюминатор, между прочим, не экран, – бросила Инна мимолетно. – Большая редкость в жилых помещениях.

– Удобно, всегда можно проветрить, – мрачно сказал я. Девушка засмеялась.

– Нет, вы мне положительно нравитесь... Такая невозмутимость... Валентин, давайте для начала покончим с маленькой формальностью?

– Какой?

– Мне нужен ваш анализ крови.

Инна полезла в ящик стола, извлекла оттуда пузырек с прозрачной жидкостью, комок ваты, заткнутую пробкой пробирку, иглу в прозрачном пакетике (память вдруг выдала слово «скарификатор»).

– Зачем? – настороженно спросил я.

– Ее выпьют инопланетные монстры. Нет, не так. Безумные ученые будут проводить над ней генетические эксперименты. Нет, лучше мы используем ее для заговоров и ворожбы... Да что вы напрягаетесь, Валентин? Нам нужно знать вашу группу крови – мало ли что может случиться?

– Я и так ее знаю. Вторая положительная.

– Простите, но мы доверяем только своей лаборатории. Вы боитесь уколов?

Вздыхнув, я протянул руку. Инна мазнула по пальцу смоченной в спирте ваткой, быстро кольнула иглой. Было почти не больно.

– Держите палец над пробиркой... мне нужно всего пару капель.

Зажав укол ваткой, я смотрел, как Инна закрывает пробирку, уносит на кухню, там прячет в какой-то белый шкафчик. Холодильник? Очень похож.

Я смотрел на нее через открытую дверь. Инна наполнила из пластиковой бутылки чайник – тоже вполне обычный с виду, включила. На кухне была крошечная мойка, маленькая электрическая плита и совсем уж крохотный столик, под которым пряталась табуретка. Одному можно и на кухне позавтракать, вдвоем уже не уместиться.

– Нет, вы точно решили запастись компонентами для «Кровавой Мэри».

– Все шутите?

– Это с перепугу...

– Знаете, с перепугу себя ведут иначе. Я тут, как-никак, два года... Вам покрепче?

– Если можно.

Инна хмыкнула, открыла маленькую баночку и аккуратно отмерила в большую чашку две ложки растворимого кофе.

– Можно... в честь прилета. Молока не предлагаю, кончилось... Сахар?

– Нет, спасибо. – Я поймал себя на том, что упорно кошусь в иллюминатор, и перевел взгляд. А фигурка у нее хорошая... даже идиотский мешковатый комбинезон не портит...

– Не смущайтесь, с сахаром проблем нет.

– Я не смущаюсь.

Инна вернулась, поставила на стол чашки, вазочку с печеньем. Подперла голову руками, задумчиво посмотрела на меня.

– Итак? – спросил я, пробуя кофе. Вполне нормальный кофе, ничего необычного.

– Три года назад я устроилась на работу в агентство «Звездный час», – сказала Инна. – Там как раз сменился владелец, и набирали новый персонал. Выглядело все немного странно: объяснили, что агентство теперь занимается набором персонала для компьютерных игр. Но люди же и впрямь любят играть, я подумала, что это интересное направление бизнеса... а зарплату пообещали очень хорошую, никаких выплат «в конвертах», никаких испытательных сроков... В общем, я согласилась. Мы въехали в новый офис, ничего необычного там не было, кроме запасного выхода. Там была смонтирована какая-то специальная дверь, с кучей замков, даже со сканером сетчатки. Хозяин объяснил, что это для создания атмосферы игры – всех, кто подписал контракт на «работу» пилотом, надо выпускать через эту дверь. Мы должны были всем объяснять, что, пройдя через дверь, человек как бы раздвоится. Один отправится к себе домой, а другой – перенесется в глубины космоса на космическую платформу, которая служит базой для космических кораблей.

– А кто у вас хозяин?

– Его звали Аркадий Самойлов. – Инна пожала плечами. – Да вы пейте кофе, остынет... Обычный человек. Такой... бизнесмен средней руки. Ездил на новеньком «БМВ», одевался со вкусом, ходил иногда с охранником, а иногда и без. Очень вежливый, с девчонками вроде как немного флиртовал, но руки не распускал, с мужиками мог постоять, покурить, потрепаться о футболе, анекдот рассказать. Хороший начальник, на самом деле... И вот когда он демонстрировал нам эту дверь, я его и спросила: а кто там, на этой «платформе», встречает наших клиентов? Он засмеялся, говорит: «Уместный вопрос! А давайте вы будете их встречать?» И я, как полная дура, хихикнула и пошла в дверь, крутя попой...

В голосе Инны прорезалась горечь.

– Дальше понятно, – сказал я.

– Ну да. Там, очевидно, я вернулась в офис и стала работать. А здесь... а здесь я стояла в том зале, откуда вас привела, и орала в голос. Минут пять, наверное. Потом вышла, дверь была открыта. Стала тут ходить. Вскоре поняла, что все всерьез... вышла прямо в главный ангар... ну, там я еще минут десять вопила. Стало совсем уж ясно, что не розыгрыш. Но это так скучно, если честно, устраивать истерику, когда нет зрителей!

Я усмехнулся. С иронией у нее все было в порядке. Может, зря на блондинок наговаривают?

– Вечером появились еще трое ребят из конторы. Затем еще двое. За несколько дней мы тут более или менее разобрались, что к чему... А потом пошел вал. Десять, двадцать, тридцать человек в день. Они, конечно, все были растеряны и перепуганы. К счастью, мы к тому моменту уже нашли арсенал, синтезатор пищи, склады. Настроили замки на себя... в общем, анархии не допустили. – Она помолчала. – Хотя пришлось и стрелять. Первый месяц дня не проходило без трупа.

– Без чего?

– Без трупа. Люди разные бывают. Некоторые, попав сюда, с перепугу начинают на всех бросаться. Но это еще ничего, их достаточно успокоить. А бывают такие, которые сразу все понимают, но решают, что законы остались на Земле, а тут будет право сильного. Приходилось объяснять, что сильный – это тот, у кого ключи управления платформой и оружие.

– Не бойтесь, что я такой?

Инна мгновение размышляла.

– Нет. Я многих повидала, привыкла своему впечатлению доверять.

– Так чья это станция? Кто здесь главный?

– Обычно говорят не станция, а платформа. Еще чаще – Плюшка.

– Почему?

– Так ведь по форме похожа. – Инна улыбнулась. – А главные – мы. Те, кто здесь живет и работает.

– Но ее же кто-то создал?

– Ну да. Только нам не озаботились сообщить. Я подумал немного.

– Инна, но здесь все очень человеческое...

– Мы обжились понемногу. Думаете, эти обои на стенах из магазина? Это не обои вовсе, это один из видов ткани, которая на платформе производится. Люстра – колбы из химической лаборатории. А если заберетесь на стул и заглянете в плафоны, то увидите, что таких лампочек на Земле не производят. Очень многое можно сделать привычным, если очень этого захотеть.

– Но если здесь есть приборы, техника... на каком языке надписи?

– Ни на каком. Все индикаторы аналоговые. Растет скорость – светящийся столбик на экране увеличивается. Что-то переключилось – загорелась пиктограмма. Как правило, понятная. – Инна усмехнулась. – Хотя только через полгода пилоты разобрались, что в

кораблях есть туалет. А еще через месяц научились выбрасывать отходы в космос, не разгерметизируя весь корабль.

– Значит, все мы оказываемся на непонятно кем построенной станции... ну, на платформе, с которой можно улететь на космическом корабле?

– Ну да. Кораблей здесь хватает. И больших, и маленьких.

– А если...

– Нам забыли сообщить, в какой стороне Земля. – Она угадала мой вопрос.

– И сколько здесь народа?

– Сейчас, думаю, тысяч пятнадцать.

– Ничего себе платформа. Не тесно?

– Ну что вы, Валентин. На платформе никогда не собираются все сразу. Большая часть людей – пилоты, они в космосе проводят в десять раз больше времени, чем здесь.

– Зачем? – глупо спросил я.

– Во-первых, многим это нравится. – Она усмехнулась. – Во-вторых, жить-то надо. Или вы думаете, что у нас коммунизм?

Я пожал плечами.

– Платформа может производить все, необходимое для жизни. Кое-какие предметы роскоши нам забрасывают с Земли. Полагаю, благодарить за это надо господина Самойлова.

– Какие еще предметы роскоши?

Инна кивнула на полку.

– Диски с музыкой и кино. Проигрыватели для них, экраны... Книжки. Даже кое-что лишнее на мой взгляд – настоящий алкоголь, табак... А иногда какую-нибудь ерунду, которая вроде и не нужна, но ее здесь просто нет. К примеру, в первый же месяц нам переслали клетки с кошками.

– Чего? – Я рассмеялся. – Тут что, мыши водятся?

– Нет, Валя, не водятся. Но если бы вы знали, сколько у нас сейчас стоит самый обыкновенный котенок породы московский подвальный! Я не последний человек в администрации платформы, а позволить себе завести кошку не могу. Год назад щенков передали, ну так собака – это вообще немыслимая роскошь. А однажды прислали целый ящик плюшевых игрушек. Китайские, из синтетики, зайца от крокодила не сразу отличишь. Так вначале за них все бабы передрались, якобы «для будущих детей», а потом и мужики

присоединились. А на самом деле они с этими разноцветными уродцами летают, они у них вместо талисманов. Разговаривают с ними... может, даже кормят и поят...

– У вас тут и дети рождаются?

– Нет. Еще ни разу ни у кого. Потому и смешно... «для будущих детей»... – Инна усмехнулась. – Сексу, впрочем, ничего не мешает. Кстати, запомните, что приставать к чужой женщине – одно из самых серьезных преступлений. Даже просто флиртовать. У нас тут не матриархат... к сожалению. Но право выбора всегда остается за женщиной, с этим строго. Иначе все друг друга перестреляют... Да, я отвлеклась. Вы спрашивали, почему люди идут в пилоты. Так вот, во-первых, многим это нравится, потому что на платформе элементарно скучно. А во-вторых, это работа. Чтобы платформа могла производить пищу, одежду, космические корабли, энергию, воздух – ей нужны ресурсы. Металлы, замерзшие газы, кремний, органика... очень много всего. Поэтому люди летают к соседним звездам, добывают все это на астероидах, на планетах земного типа... понятно, что газовые гиганты нам по большому счету бесполезны. Привозят, сдают в распределительный центр и получают на свой счет то или иное количество кредитов.

– А те, кто не летает?

– Это уже зависит от того, что вы можете делать. Сразу говорю – нужны инженеры, техники и программисты. Мы пытаемся разобраться в механизмах платформы. Понять, как и кем она построена, как работает, улучшить наши космические корабли. Кое-что получается. Нужны рабочие, очень сильно нужны. Самые банальные профессии – слесари, столяры, токари... лишь бы умели работать руками. Нужны врачи, их мало. Опытный повар не помешает. Опять же гениальный певец или музыкант, наверное, пригодится. Людям не хватает развлечений, понимаете? Человек несколько недель или месяцев проводит в космосе, тяжело трудится, рискует жизнью. Потом возвращается на платформу, получает деньги и хочет отдохнуть.

– Культурно отдохнуть... – Я попытался скрыть растерянность за иронией.

– Конечно. Какой-нибудь фокусник или жонглер будет зарабатывать не меньше удачливого пилота. Эх, ну почему циркачи не любят компьютерные игры!

Я развел руками. Спросил:

– А если я начну выпускать газету?

– Печатный станок с собой захватили? Или сумеете построить?

– Ну у вас же есть инженеры...

– Есть. Их труд очень дорог. Они ковыряются в железках непонятного происхождения, пытаются понять, для чего предназначены те или иные микросхемы и агрегаты. Иногда в процессе этого изучения они гибнут или калечатся. У вас есть тысяч десять кредитов, чтобы оплатить месячный труд хотя бы одного инженера? А ведь он за это время может

сложить из кучи непонятных деталей новую пушку, которую ждут пятнадцать тысяч пилотов! И каждый заплатит хотя бы по десятке...

– Вы что, тут еще и воюете?

– Валентин, я же вам объясняю – здесь самые обычные люди. Добрые и злые, простые и хитрые, щедрые и жадные. Вот представьте, вы месяц работали, ковыряли диггером астероид... диггер – это специальный модуль корабля, который перерабатывает горные породы. И вы нарыли чего-то ценного. Несколько тонн урана, чистый вольфрам... да не важно. Летите обратно к платформе. А навстречу вам ленивый, жадный и злой пилот, которому хочется заработать быстро и без труда. Он разносит ваш корабль на кусочки, забирает груз и возвращается. Ясно? А вы болтаетесь в жилом модуле, посылаете сигналы SOS и надеетесь на то, что вас услышит кто-нибудь добрый и великодушный. Конечно, у нас существует Патруль – группа добровольцев, которая следит за порядком и приводит в чувство самых агрессивных. Но за всем они уследить не могут... как и милиция на Земле.

– Так какой у меня выбор?

– А никакой. – Инна улыбнулась, вполне по-доброму, но голос ее остался серьезным. – Вот твое удостоверение личности, кошелек и мобильный в одном флаконе... Ну и часы, конечно же...

Она достала из одного из многочисленных карманов запакованные в пластик часы, такие же как у нее самой. Разорвала пакет, что-то нажала на экранчике, удовлетворенно кивнула.

– Вот. Левая кнопка – управление твоими деньгами. Нажимая ее, ты подтверждаешь снятие денег или принимаешь их на свой счет. Надень!

Я молча надел «часы» на правую руку, снимать с левой свой дешевый «Swatch» не хотелось. Металлический браслет был неразъемным, но упругим, я просунул в него руку – и «часы» плотно легли на запястье.

– Мы называем эту штуку «комм», от слова «коммуникатор». Кстати, он настроится на тебя. Управлять им сможешь только ты сам... Итак, я перевожу тебе стартовые деньги – полторы тысячи кредитов... Появились зеленые цифры?

– Появились, – сказал я, глядя на экран. – Кстати, а цифры...

– Раньше была полоска индикатора. Но это очень неудобно. Полгода назад наши программисты сумели перенастроить коммы... Чего ждешь, нажми левую кнопку.

Я нажал. Цифры мигнули и погасли.

– Если цвет красный – значит, с тебя запрашивают деньги за что-то. Платить не торопись, разберись, кто просит и за что. Новичков обижать не принято, но отморозки всегда найдутся. Идем дальше. Центральная кнопка – это пятипозиционный джойстик, им можно управлять всем коммом. Но в первую очередь – телефоном. Связь действует только в

пределах платформы, разумеется. На других планетах, если там нормальное поселение и установлен ретранслятор, будет местная связь.

Браслет завибрировал и тонко загудел. На экране высветилась цифра 1 и мигающий значок в виде динамика.

– Полифонии нет, извини, игрушек и фотоаппаратов тоже. – Инна усмехнулась. – Прими звонок. Да просто нажми джойстик!

Я нажал.

– Приветствую на Плюшке, новичок, – отчетливо послышалось из часов. Мне показалось, что экран слегка вибрирует, ретранслируя мужской голос. – Мы тебе рады, ляля-ля и тому подобное. Инна далеко?

– Нет, рядом.

– Все тебе объяснила?

– Как сказать...

Невидимый собеседник хихикнул.

– Разберешься. Значит, так – мой номер первый. Это ничего не значит, просто диспетчерская, экстренная помощь, ну и советы тебе будем давать на первых порах. Кто тебе будет отвечать – не важно, кто-то из более или менее опытных. Захочешь связаться – вызовешь номер один. По пустякам лучше не дергай, а то обидимся. Все, бывай. Инночка, целую нежно!

Экран погас, на нем проступили неяркие цифры – время.

– А говорили – даже флиртовать нельзя, – заметил я.

– Нам можно, мы тут старожилы, – ответила Инна. – Ну и третья кнопка – идентификатор. Нажимаешь ее, чтобы открыть двери, подтвердить свою личность и все такое прочее. Учти, что твой статус на платформе низкий, далеко не везде ты можешь пройти без сопровождения. В некоторые места для тебя вход платный, сам решай, идти или нет... Нажми.

Я нажал. И сказал:

– Теперь тут появились цифры... четыре два три один шесть.

– Это твой номер, – сообщила Инна. – Сорок две тысячи триста шестнадцатый.

– Ты же говорила – пятнадцать тысяч человек... – сказал я.

– На станции около тысячи, в космосе еще пятнадцать. Это те, кто жив. А вообще-то ты в сорок третьей тысяче попавших сюда людей.

– Оптимистично, – глядя ей в глаза, произнес я.

Инна усмехнулась.

– Ты не горюй. Больше всего потерь было в первый год, по неопытности. Сейчас... ну, я бы оценила твои шансы выжить в течение года как пятьдесят на пятьдесят. Видишь – тебя встретили, все объяснили, дали денег на первое время... Сейчас я еще посмотрю, кто из пилотов на Плюшке, и подберу тебе инструктора.

– Если можно, хорошего.

– Это уж как звезды лягут.